

Ένα εικοσιτετράωρο από τη ζωή του
Λαέρτη



Κωνσταντίνος Κ. Χατούπης

www.sitarithra.gr

Ένα εικοσιτετράωρο από τη ζωή τού Λαέρτη

*Γι' άλλους το σπίτι είναι φωλιά, γι' άλλους με τάφο μοιάζει.
Νεκροί αν είν' ή ζωντανοί, μια πλάκα τους σκεπάζει*

Ο Λαέρτης είν' ένας κοσμοκαλόγερος που έχει ξεπεράσει το μεσοστράτι τής ζωής προ πολλού. Έτσι τον αποκαλούν όσοι τον γνωρίζουν καλά, κι αυτοί που τον γνωρίζουν καλά, δηλαδή όσοι τον συναναστρέφονται χρόνια κι εκ των πραγμάτων έχουν καταλάβει, ως ένα βαθμό, την ιδιοσυγκρασία του, είναι λιγότεροι στον αριθμό απ' τα δάχτυλα τού ενός χεριού.

Ο χαρακτηρισμός τούτος, βέβαια, δεν προκύπτει απ' την αποστροφή του για τις εγκόσμιες απολαύσεις –αντίθετα, θα έδινε τα πάντα για να μην τις στερηθεί ούτε στιγμή–, απ' την ευλαβική του προσήλωση στις πρακτικές και στις συνήθειες κάποιας θρησκευτικής παράδοσης, ή απ' την δουλική προσκόλλησή του σε κάποια μεταφυσική αρχή –ο Λαέρτης δεν πιστεύει σε τέτοια–· προκύπτει απ' τον τελείως μοναχικό βίο που διάγει μέσα στον κόσμο και τη ζωή. Ακόμα κι αυτοί οι ελαχιστότατοι γνωστοί του σπάνια τον βλέπουν, ιδιαίτερα τα τελευταία αρκετά χρόνια όταν είχε αρχίσει ν' αναπτύσσει μέσα του την αντίληψη ότ' οι άνθρωποι είναι σαν μια αναμμένη εστία τής οποίας τη ζέστη και τη θαλπωρή πρέπει να την απολαμβάνει κανείς μόνον από απόσταση.

Ο Λαέρτης δεν θέλει κανείς να ξέρει τι κάνει και πώς ζει αυτός, τι ώρα γυρίζει σπίτι και τι ώρα φεύγει, όχι τόσο γιατί ζει μια ζωή άξια παρακολούθησης και σχολιασμού, πράγμα που αν συνέβαινε θα τον έφερνε σε δύσκολη θέση, όσο γιατί θέλει να την περνάει σύμφωνα με τον μυστικό και μοναχικό τρόπο διαβίωσης στον οποίο είναι ταγμένος· μα πάν' απ' όλα επιθυμεί να διατηρεί αυτή την μυστικότητα, σύμφωνα μ' ένα πνεύμα αντίδρασης που τον χαρακτηρίζει, για να μην καταντήσει η ύπαρξή του αντικείμενο κακόβουλων σχολίων απ' τους κατοίκους αυτής τής πόλης που, ελλείψει ουσιαστικών ενδιαφερόντων και περιέργοι καθώς είναι, θέλουν να μαθαίνουν τι κάνει ο διπλανός τους.

Εξ ου, λοιπόν, αυτή η κρυψινόιά του σ' όλες του τις καθημερινές ενέργειες και σ' όλες τις στιγμές τής μέρας, όπως αυτό τ' απόγευμα μετά τη δουλειά, και κάθε απόγευμα, που για να μπει στο διαμέρισμά του προτιμάει να πάρει τις σκάλες υπηρεσίας απ' την πίσω μεριά τού κτηρίου, όπου κατοικεί από τότε που γεννήθηκε.

Σκέφτεται ότι πρέπει ν' ανέβει για πολλοστή φορά ένα σωρό σκαλοπάτια για να φτάσει λαχανιασμένος στον τέταρτο όροφο, κάτι που τον ενοχλεί και τον κουράζει αφάνταστα· θα προτιμούσε φυσικά να πάρει τον ανελκυστήρα όπως όλ' οι άλλοι ένοικοι αλλά δεν θέλει απρόβλεπτες συναντήσεις, δεν θέλει να βλέπει τα μούτρα κανενός απλούστατα γιατί βαριέται τις χαιρετούρες και τις αδιάκριτες ερωτήσεις που του κάνουν κάθε φορά που τον βλέπουν.

Βαριέται όμως και την ίδια του τη ζωή γιατί κάθε μέρα του δεν διαφέρει απ' την προηγούμενη σε τίποτα και κάθε επόμενη μέρα του δεν θα διαφέρει σε τίποτα απ' την τρέχουσα· κι αυτό το γνωρίζει καλά. Για παράδειγμα, σε λίγο θα μπει στο διαμέρισμά του, θα βγάλει τα ρούχα του, θα φορέσει τις καθιερωμένες πυτζάμες του κι αφού κάνει τις ίδιες καθιερωμένες κινήσεις για να ετοιμάσει το καθιερωμένο του δείπνο και να φάει, θα κάτσει στο κρεβάτι του να διαβάσει την καθιερωμένη του επαγγελματική αλληλογραφία και ν' απαντήσει σε κάποιες επιστολές, θα ξεφυλλίσει κανά δυο περιοδικά στα οποία είναι καθιερωμένος

συνδρομητής πάν' από τριάντα χρόνια και πριν πάει για ύπνο θα κάνει τον καθιερωμένο έλεγχο στα υπόλοιπα δωμάτια τού διαμερίσματος.

Ο έλεγχος αυτός εκ μέρους του γίνεται κάθε δεκαπέντε μέρες κι αφού φύγει η καθαρίστρια απ' το διαμέρισμα, έχοντας κάνει την απαραίτητη καθαριότητα έτσι όπως της την έχει υποδείξει ο Λαέρτης στον οποίο είχε κάνει τις ίδιες ακριβώς υποδείξεις καθαριότητας η μητέρα του λίγο πριν πεθάνει.

Ο Λαέρτης οφείλει, λοιπόν, να διαπιστώσει εάν κάποια έπιπλα ή άλλα αντικείμενα μετακινήθηκαν κατά την διάρκεια τής καθαριότητας και πάν' απ' όλα εάν η καθαριότητα έγινε σωστά. Σε περίπτωση που η δουλειά τής καθαρίστριας δεν είν' αποτελεσματική αυτός την καλεί για ν' ασχοληθεί με τα επίμαχα σημεία τού σπιτιού ξανά. Η καθαρίστρια ξέρει καλά τη δουλειά της βέβαια και σπάνια την καλεί ο Λαέρτης να επιστρέψει πίσω και να ξανακαθαρίσει τον χώρο καλύτερα.

Στο ζήτημα τής συντήρησης τού διαμερίσματος ο Λαέρτης οφείλει ν' ακολουθεί μ' αυστηρότητα κάποιους συγκεκριμένους όρους. Η μητέρα του πριν πεθάνει του είχε θέσει τρεις όρους, αναγραφόμενους στην διαθήκη της, ο ένα εκ των οποίων έχει να κάνει με την σχολαστική καθαριότητα όλων των δωματίων – το σκούπισμα, το σφουγγάρισμα και κυρίως το ξεσκόνισμα όλων των επιφανειών και των αντικειμένων που υπάρχουν παντού–, ο άλλος με την διατήρηση τής θέσης όλων των οικιακών συσκευών, επίπλων και διακοσμητικών αντικειμένων εκεί που τά 'χε αφήσει η μητέρα του χωρίς να προκύψει η παραμικρή μετατόπισή τους κι ο τρίτος όρος με την εγκατάλειψη τής ιδέας εκ μέρους τού Λαέρτη περί πώλησης έστω και μιας καρφίτσας απ' τον τεράστιο όγκο τής περιουσίας της που είναι στοιβαγμένη στο διαμέρισμα τούτο.

Ήθελε η μητέρα του να ήταν βέβαιη ότι ο γιός της θα κρατούσε το διαμέρισμα στην ίδια ακριβώς κατάσταση που του το άφησε όταν εκείνη πήγε στην κάτω κόσμο κι ο μόνος τρόπος για να εξασφαλίσει την πιστή τήρηση των τριών αυτών όρων ήταν όχι μόνον ν' αναφέρονται στην διαθήκη της αλλά και σε περίπτωση απόκλισης στο ελάχιστο απ' αυτούς, ο Λαέρτης μ' εντολή εισαγγελέα πρέπει να τα μαζέψει και να φύγει.

Το διαμέρισμα τού Λαέρτη είν' ευρύχωρο, αποτελούμενο από δώδεκα μεγάλους χώρους ο ένας εκ των οποίων είν' το δωμάτιό του. Σ' όλο το σπίτι, απ' την μια άκρη ως την άλλη, σ' όλες τις γωνιές του και σ' όλους τους τοίχους, δεσπόζουν οι διακοσμητικές πινελιές τής μητέρας του. Όπου κι αν στρέψει το βλέμμα του βλέπει συνέχεια και παντού την υπογραφή τού γούστου της και μέσω αυτής την προσωπικότητά της και σε τελική ανάλυση την ίδια την μορφή της.

Ωστόσο, ο συνωστισμός από έπιπλα είναι τόσο ανυπόφορος για τον ίδιο, που κάθε φορά όταν μπαίνει στο διαμέρισμα, πηγαίνει κατευθείαν στο υπνοδωμάτιό του για να μην βλέπει τον τρομαχτικό κυκεώνα των πραγμάτων και μένει εκεί μέχρι την άλλη μέρα, οπότε κι εξέρχεται απ' το σπίτι με την ίδια βιασύνη για να πάει στη δουλειά του.

Η πρώτη εντύπωση που δίνεται σε κάποιον νεοεισερχόμενο στο διαμέρισμα είν' ότι τα έπιπλα βρίσκονται τυχαία τοποθετημένα μέσα σε κάθε δωμάτιο, όμως όταν το μάτι συνηθίζει σε λίγο τον χώρο, διαπιστώνει ότι εδώ πρόκειται περί διακοσμήσεως πολύ συγκεκριμένης και με κριτήρια αυστηρά. Παρ' όλ' αυτά, η διάσχιση των χώρων και το πέρασμα απ' το ένα δωμάτιο στο άλλο είναι χρονοβόρος διαδικασία γιατί παρεμβάλλονται ένα σωρό πράγματα που αφήνουν μόνον κάτι στενούς διαδρόμους, μέσ' απ' τους οποίους πρέπει

κάνεις να περάσει μ' αργά βήματα για να μην ακουμπήσει διάφορα αντικείμενα και τα ρίξει απ' την θέση τους, με κίνδυνο να σπάσουν.

Υπάρχουν χιλιάδες στην κυριολεξία διακοσμητικά αντικείμενα τό 'να δίπλα στ' άλλο, τό 'να πάνω στ' άλλο ή μέσα στ' άλλο που καλύπτουν μαζί με τα τακτοποιημένα και διπλωμένα σεντόνια, κατωσέντονα, κουβέρτες, τραπεζομάντηλα, μαντήλια και λινές πετσέτες όλες τις επιφάνειες. Σ' άλλα σημεία των διαδρόμων αυτών ο επισκέπτης πρέπει να σκύψει για να περάσει γιατί εκεί κρέμονται απ' το ταβάνι σαν σημαίες σε υποστολή εν ώρα νηνεμίας μακριές σειρές ρούχων τής μητέρας τού Λαέρτη.

Η ίδια όσο ζούσε είχε φροντίσει να φτειάζει αυτοσχέδιες κρεμάστρες, με μήκος όσο το μήκος τού εκάστοτε δωματίου, απ' όπου είχε κρεμάσει τον ρουχισμό της, τουλάχιστον αυτόν που δεν χώραγε πλέον στις πολυάριθμες ντουλάπες ή συρτάρια.

Εκτός, όμως, απ' τα έπιπλα και τα ρούχα υπάρχουν πολλά μεγάλα χάρτινα κουτιά και σακούλες, γεμάτες με παπούτσια, τοποθετημένες η μία πάνω στην άλλη στις γωνίες των δωματίων. Έτσι όλ' οι χώροι μοιάζουν με κατάφυτη ζούγκλα τής οποίας η αποπνιχτική βλάστηση κάνει δύσκολη την διάβαση. Μόνον που εδώ δεν επιτρέπεται καμμία μετακίνηση αντικειμένων για ν' ανασάνει κάπως ο χώρος και να διαμορφωθεί έστω κι ένα μικρό κομμάτι επιφάνειας, ελεύθερο απ' αυτήν την πνιγηρότητα, γι' ανάπαυση ή κάποια άλλη δραστηριότητα. Είναι φυσικά αδιανόητο να προστεθούν αλλά καινούργια πράγματα σ' αυτό το διαμέρισμα όχι μόνον γιατί δεν θα χώραγαν πουθενά αλλά γιατί σύμφωνα με την διαθήκη αυτό απαγορεύεται.

Ίδια κατάσταση επικρατεί και στο δωμάτιο τού Λαέρτη όπου σε κάθε επιφάνεια είναι τοποθετημένα και διπλωμένα με τάξη ρούχα όλων των ειδών και των χρωμάτων της μητέρας του σε βαθμό που δεν μπορεί να τοποθετήσει τίποτα δικό του. Κι εδώ κρέμεται απ' τις ίδιες αυτοσχέδιες κρεμάστρες γυναικείος ιματισμός, κι εδώ η ίδια ασφυκτική τοποθέτηση επίπλων κι εδώ τα δεκάδες κειμήλια, πίνακες και μικροαντικείμενα.

Ο μόνος χώρος μέσα σ' όλο το διαμέρισμα όπου είναι δυνατόν να κοιτάξει την αλληλογραφία του ή να διαβάσει τα περιοδικά του είναι πάνω στο κρεβάτι. Στην πραγματικότητα, αυτό είναι και το μόνο σημείο όπου δεν ασφυκτιά κι έχει μια κάποια ελευθερία κινήσεων, τέτοια που δεν μπορεί πουθενά αλλού στο διαμέρισμα να βρει.

Ο Λαέρτης προτιμά το κρεβάτι του από οποιοδήποτε άλλο μέρος τού σπιτιού όχι μόνον γιατί πάνω εκεί μπορεί ν' απλωθεί και να τεντωθεί χωρίς να φοβάται ότι θα χαλάσει την τάξη και την διαρρύθμιση των χώρων με τις απρόσεχτες, ανώφελες και περιττές κινήσεις του, αλλά κυρίως γιατί μόνον εκεί, ασχολούμενος με τα ενδιαφέροντά του και με τις σκέψεις του, αποσπάται η προσοχή του απ' το σπιτικό περιβάλλον που συνειρμικά κι έντονα τού φέρνει τις αναμνήσεις τής μητέρας του· αναμνήσεις προς αποφυγή, φυσικά, γιατί όσο αυτή ζούσε τον υπέβαλλε σ' ένα σωρό βασανιστήρια σχετιζόμενα με την καθαριότητα –ούσα υποχόνδρια– και την καταναγκαστική τήρηση σπιτικών κανόνων αυστηρής τάξης κι υπερβολικής επιμέλειας.

Μα δεν έχει βαρεθεί μόνον την ζωή του αλλά και τον ίδιο τον εαυτό του γιατί τον πιάνει συνέχεια να κάνει τα ίδια πράγματα απ' την ώρα που θα ξυπνήσει μέχρι την ώρα που κοιμηθεί. Θέλει να σπάσει αυτή η μονοτονία μα δεν κάνει και τίποτα για να το πετύχει. Έχει πέσει σε μια αδράνεια κι ενώ θα ήθελε μια αλλαγή, στο τέλος παραιτείται από κάθε ανάλογη σκέψη.

Παλιότερα, του είχαν προτείνει να υιοθετήσει κάποιο κατοικίδιο, σκύλο ή γάτα ίσως, αλλά και τα δύο έχουν μεγάλα μειονεκτήματα. Βέβαια, αυτά τα κατοικίδια θεωρούνται ιδανικά για συντροφιά και μάλιστα προσφέρουν σημαντικά οφέλη στους ιδιοκτήτες τους, αλλ' απ' την άλλη απαιτούν μια προσοχή και μια φροντίδα για την οποία ο Λαέρτης δεν είναι διατεθειμένος να θυσιάσει έστω κι ένα μικρό κομμάτι τού εαυτού του για να την παρέχει. Γνωρίζει ότι ο σκύλος θέλει περιπάτους που δεν θέλει η γάτα μα και τα δύο απαιτούν την στοργή και την προσοχή του ιδιοκτήτη τους, πρέπει να επισκέπτονται τακτικά τον κτηνίατρο και σε περίπτωση που αρρωστήσουν πρέπει αυτός να υποστεί το βάσανο να τα βλέπει να υποφέρουν· ένα βάσανο που έρχεται να ξεπεράσει σ' ένταση όλες τις χαρές μαζί που σου προσφέρει η συντροφιά τους. Ας μην μιλήσει κανείς για την ώρα του θανάτου τους που μπορεί να τον καταβάλει επικίνδυνα. Έτσι κάθε φορά που τού 'ρχεται η επιθυμία ν' αποκτήσει κατοικίδιο, αναβάλλει και μένει πάλι στα ίδια.

Ίσως η παρουσία μιας γυναίκας στη ζωή του να τον βγάλει απ' όλη αυτή την πλήξη αλλά σίγουρα θα τον βάλει σ' άλλους μελάδες· πρώτα και κύρια στην υποχρέωσή του ν' ακολουθεί ένα πρόγραμμα κι έναν άλλο τρόπο ζωής, τελείως διαφορετικό απ' τον δικό του, άψογα σχεδιασμένο ακόμα και στις πιο μικρές του λεπτομέρειες απ' την όποια μέλλουσα συμβία. Αυτό θα ισοδυναμούσε μ' εφιάλτη για τον Λαέρτη όχι μόνον γιατί θά 'πρεπε να παραβεί τον ένα εκ των τριών όρων της διαθήκης, δηλαδή να ξεφορτωθεί όλα τα σκουπίδια και τη σαβούρα τού διαμερίσματός του –έτσι θ' αποκαλούσε αυτή όλο τον συρφετό αντικειμένων τού σπιτιού του και μετά βεβαιότητας θ' απαιτούσε την απομάκρυνσή τους, γιατί είν' αδύνατον να στηθεί σπιτικό μέσα σ' αυτήν την αποπνιχτικότητα, την επονομαζόμενη απ' την μητέρα του «αρχοντικό»!– αλλά γιατί θά 'πρεπε ν' αναλάβει ευθύνες δυσβάστακτες κι αγχογόνες γι' αυτόν, απορρέουσες απ' την υποχρεωτική προσκόλληση σ' ένα τέτοιο συζυγικό πρόγραμμα.

Κάποτε του έρχεται στον νου η καθαρίστρια που είναι νέα κι όχι άσχημη. Θα μπορούσε αυτή να σπιτώσει. Εξάλλου γνωρίζει το σπίτι, το φροντίζει εδώ και δέκα χρόνια, δύο φορές τον μήνα, κι έχει μάθει κάπως και τις δικές του συνήθειες μα ο ίδιος αποφεύγει να της μιλάει και πολύ για να μην της δώσει αέρα, κάτι φυσικά που δεν τον βοηθάει καν στην προσέγγισή της. Μ' αν την σπιτώσει, δεν θα αρχίσει να διεκδικεί κι αυτή όπως όλες σημαντικό μερίδιο απ' τον χρόνο του, τον χώρο του και την ζωή του γενικότερα; Δεν θα τον βάλει κι αυτή σε πρόγραμμα και τάξη; Κι επειδή εκτελεί όλες τις δουλειές τού σπιτιού τώρα και δεν ζητάει κάτι απ' αυτόν σημαίνει ότι έτσι θάναι και μετά; Είν' υποχρεωμένη να συμπεριφέρεται δουλικά κι υποταχτικά γιατί της το επιβάλλει το καθήκον. Αλλά μπορεί κάποιος να του εγγυηθεί ότι έτσι θάναι και μέσα σε κάποιον υποθετικό γάμο;

Ως φαίνεται, ο Λαέρτης είναι προορισμένος να μείνει μόνος του μέσα στην απέραντη ανία του. Δεν τον βοηθάει ο εαυτός του με την αναβλητικότητα του, την ευθυνοφοβία του, με τους φόβους του γενικότερα. Αν βρεθεί μια συντροφιά που θα την χρειάζεται όποτε αυτός κάνει κέφι μόνον και μόνον για να τον φροντίζει, να τον χαϊδεύει και ν' ανέχεται όλες του τις παραξενιές χωρίς να ζητάει ανταλλάγματα υπό την μορφή αντίστοιχης φροντίδας, τότε ίσως να βάλει στο σπίτι του κατοικίδιο ή ακόμα και γυναίκα. Αλλά επειδή όλ' αυτά είν' επιθυμίες τού Λαέρτη που κινούνται στον χώρο τής φαντασίας κι επομένως δεν πρόκειται να ικανοποιηθούν ποτέ όσο κι αν το θέλει ο ίδιος, εγκαταλείπει για μια ακόμα φορά τέτοιου είδους σκέψεις κι ετοιμάζεται,

έχοντας πλέον φτάσει στον τέταρτο όροφο, να βάλει το κλειδί στην πόρτα για να μπει στο διαμέρισμά του.

*
**

Η πόρτα τής κεντρική εισόδου ανοίγει κατευθείαν σ' ένα στενό και μακρύ διάδρομο που γίνεται ακόμα στενότερος λόγω τριών ταπετσαρισμένων πολυθρονών τύπου *à la reine*, *cabriolet* και *marquise* αντίστοιχα, τοποθετημένων οι δύο στην ίδια πλευρά τού τοίχου και σε μια απόσταση τεσσάρων μέτρων μεταξύ τους ενώ η τρίτη στην απέναντι πλευρά. Μεταξύ των δύο πολυθρονών παρεμβάλλεται ένας μπουφές τού 19ου αιώνα από ξύλο οξιάς, πιο πέρα, αμέσως μετά τις δύο πολυθρόνες, είναι τοποθετημένο σύρριζα στον τοίχο κι αυτό ένα ανάκλιντρο *récamier* κι απέναντί του ένα ανάκλιντρο *méridienne*. Αυτό το διακοσμητικό μοτίβο επαναλαμβάνεται άλλες τρεις φορές μέχρι το τέλος τού διαδρόμου. Επιπλέον, όπου υπάρχει κενός χώρος δίπλα στους τοίχους, μπορεί να δει κανείς πολλά μεγάλα χάρτινα κουτιά το ένα πάνω στ' άλλο.

Στο ταβάνι και κατά μήκος όλου του διαδρόμου κρέμονται χιλιάδες φουστάνια, τ' άκρα των οποίων απέχουν περίπου ένα μέτρο απ' το πάτωμα· όλα χειροποίητα. Τα δώδεκα μεγάλα δωμάτια βρίσκονται εκατέρωθεν τού διαδρόμου.

Ο Λάερτης ανοίγοντας την πόρτα βλέπει με την άκρη τού ματιού του κάτι να κινείται στο βάθος τού διαδρόμου αλλά επειδή ο φωτισμός είναι χαμηλός –η ώρα πρέπει νάναι περασμένες έξι– δεν δίνει και πολύ σημασία γιατί θέλει να περάσει γρήγορα στην κουζίνα για να ετοιμάσει κάτι να φάει, όμως ξαφνικά αλλάζει γνώμη γιατί του φαίνεται δύσκολο να ήταν προϊόν τής φαντασίας του αυτή η κίνηση και πάει να ελέγξει περπατώντας με προσεχτικά βήματα μην τυχόν και κάνει μια λάθος μανούβρα και σπρώξει κάποιο έπιπλο ή ρίξει κάποιες απ' τις στοίβες των μεγάλων χάρτινων κουτιών.

Φτάνοντας, όμως, στο σημείο που νόμισε ότ' είδε κάτι, διαπιστώνει ότι ο φωτισμός είν' ακόμα πιο αμυδρός –σ' αυτό συντελεί κι ο πυκνός σωρός ρούχων που κρέμονται δίπλα του και μπροστά του–, αλλά δεν αποφασίζει ν' ανοίξει το φως τού διαδρόμου γιατί μέχρι να πάει στην άλλη μεριά του, όπου βρίσκεται ο διακόπτης, θα περάσει αρκετή ώρα και το αίσθημα τής πείνας υπερνικάει αυτή του την επιθυμία.

Έπειτα, η πιθανότητα να ρίξει από απροσεξία κάποιο αντικείμενο, απ' τα πολλά που βρίσκονται στην επιφάνεια των μπουφέδων ή πάνω στ' ανάκλιντρα, είναι μεγάλη και δεν έχει καμμία όρεξη, έτσι κουρασμένος και πεινασμένος όπως είναι, να τα τακτοποιεί και να τα τοποθετεί στη θέση τους από φόβο μήπως κάνει λάθος στην τοποθέτηση.

Απ' την άλλη πάντα караδοκεί ο δικαστικός κλητήρας που έρχεται κάθε λίγο και λιγάκι απροειδοποίητα για να ελέγξει αν όλα είναι σε τάξη, σύμφωνα με τις εντολές που άφησε στην διαθήκη η μητέρα του.

Επιστρέφει πίσω λοιπόν και χωρίς ν' αλλάξει ρούχα φτάνει στην κουζίνα για να ετοιμάσει το δείπνο· το μόνο δωμάτιο που δεν έχει πράγματα τής μητέρας του, αλλά επειδή είναι μικρό και χωράει ίσα ίσα ένα τραπέζι και τέσσερις καρέκλες, ο Λάερτης νιώθει στενοκοπιά και μόλις φτειάχνει το φαγητό, το παίρνει μαζί του, πηγαίνει κατευθείαν στο υπνοδωμάτιό του κι ανεβαίνει στο κρεβάτι για να φάει.

Φυσικά μια τέτοια συμπεριφορά θα ήταν απαράδεκτη για την μητέρα του που ήθελε όλα να γίνονται με τη σωστή σειρά, όχι βιαστικά και πάν' απ' όλα χωρίς να προκύψουν ακαθαρσίες είτε στο πάτωμα είτε στα έπιπλα, συμπεριλαμβανομένου και του κρεβατιού, βέβαια. Όμως τώρα η μητέρα του δεν ζει κι ο Λαέρτης μπορεί να πράξει όπως αυτός νομίζει κάτι που ήταν απαγορευτικό γι' αυτόν πριν τον θάνατό της.

Απ' την άλλη ο δικαστικός κλητήρας όταν έρχεται ελέγχει μόνον τη θέση, την κατάσταση και τον αριθμό των υπαρχόντων τού διαμερίσματος κι έτσι δεν κινδυνεύει απ' αυτόν με την τιμωρία τής κατάσχεσής του εξαιτίας κάποιων ψίχουλων. Ακόμα και να πέσουν στο κρεβάτι, αυτός θα τα σκουπίσει ρίχνοντάς τα κάτω κι έπειτα θαρρεί η καθαρίστρια να τα μαζέψει. Μα αν έρθει μετά από πολλές μέρες, δεν τον νοιάζει, όπως δεν τον νοιάζει να τα πατήσει και να τα μεταφέρει σ' άλλο σημείο τού σπιτιού. Αυτή θα τα βρει και θα τον βγάλει απ' τον κόπο να τα ψάξει ο ίδιος.

Όση ώρα τρώει, έχει απλωμένο μπροστά του ένα περιοδικό απ' αυτά στα οποία είναι συνδρομητής. Το συγκεκριμένο περιοδικό είναι γνωστό για τις αναλύσεις του πάνω σε θέματα φυσικής ιστορίας που πάντα ενδιέφεραν τον Λαέρτη. Γι' αυτό του το ενδιαφέρον η μητέρα του έδειχνε μια αρνητική στάση που κυμαινόταν απ' την πλήρη αδιαφορία μέχρι και την ειρωνεία ή τον χλευασμό. Όσο ζούσε, ο Λαέρτης αναγκαζόταν να διαβάσει τέτοια κείμενα κρυφά γιατί δεν άντεχε τα επικριτικά σχόλιά της.

Το τρέχον τεύχος είν' εξ ολοκλήρου αφιερωμένο στα βλαπτοειδή κι ο Λαέρτης είν' ιδιαίτερα απορροφημένος σ' αυτό. Ενώ οποιοσδήποτε άλλος άνθρωπος θ' αδυνατούσε να διαβάσει για τα δικτυόπτερα ή να βλέπει αναγουλιαστικές εικόνες αυτών και ταυτόχρονα να τρώει, ο Λαέρτης φαίνεται ότι δεν επηρεάζεται απ' το περιεχόμενο τού τεύχους και μάλιστα απολαμβάνει το γεύμα του όση ώρα διαβάσει το περιοδικό.

Είναι τόσο συγκεντρωμένος στην ανάγνωση που δεν προσέχει πώς τρώει: Το υγρό μέρος τού φαγητού πασαλείφεται γύρ' απ' τα χείλια του ενώ το στερεό μέρος του πέφτει πάνω στην κουβέρτα υπό την μορφή τριμμάτων. Όμως, κανείς δεν είν' εκεί για να τον δει, κυρίως η μητέρα του, κι έτσι ο Λαέρτης απολαμβάνει μια ελευθερία ανακουφιστική γι' αυτόν.

Η συγκέντρωσή του είναι τόσο που δεν ακούει το χτύπημα τού κουδουνιού τής εξώπορτας κι όταν το αντιλαμβάνεται έχουν ήδη περάσει αρκετά λεπτά. Απορημένος σταματάει την ανάγνωση και στρέφει το βλέμμα προς την πόρτα τού υπνοδωματίου του η οποία βρίσκεται ακριβώς δίπλα στην εξώπορτα.

Ο Λαέρτης μετά τον θάνατο τής μητέρας του μετέφερε όλα του τα προσωπικά αντικείμενα σ' αυτό το δωμάτιο –αυτά εξαιρούνταν απ' τους όρους τής διαθήκης κι έτσι μπορούσε να τα μετακινήσει όπου ήθελε, να τα πετάξει ή να τ' αντικαταστήσει μ' άλλα τής αρεσκείας του– για να μπορεί να έχει γρήγορη κι εύκολη πρόσβαση στην εξώπορτα σε περίπτωση που κάποιος θα ερχόταν να τον δει. Γνώριζε εκ πείρας ότι η μετακίνηση μέσα σ' αυτό το τεράστιο διαμέρισμα ήταν μια χρονοβόρα κι επικίνδυνη υπόθεση εξαιτίας των χιλιάδων πραγμάτων κι αυτή την άμεση πρόσβασή του στην εξώπορτα την εξασφάλιζε μόνο η γειτνίαση των δύο πορτών.

Ποιος μπορεί νάναι τέτοια ώρα; Αναρωτιέται. Οι λίγοι γνωστοί του δεν τον επισκέπτονται ποτέ γιατί γνωρίζουν ότι η κατάσταση που επικρατεί στο διαμέρισμα το καθιστά εντελώς ακατάλληλο για κοινωνικές συνεστιάσεις. Ο

μόνος άνθρωπος που μπαίνει σ' αυτό το σπίτι είν' η καθαρίστρια κι ο δικαστικός κλητήρας. Η καθαρίστρια όμως είχε φύγει πριν από λίγες ώρες κι ο Λαέρτης τής έχει απαγορεύσει γενικότερα να έρχεται μετά τις πέντε τ' απόγευμα παρά την επιθυμία που εκδηλώνει κατά καιρούς αυτή για μια πιο προσωπική επαφή.

Απ' την άλλη ο δικαστικός κλητήρας έρχεται όλ' αυτά τα χρόνια κατά τη διάρκεια τής μέρας για τον καθιερωμένο έλεγχο –ο Λαέρτης του έχει δώσει τα κλειδιά υποχρεωτικά γιατί έτσι επέτασσε η διαθήκη– αλλά τίποτα δεν τον εμποδίζει νάρθει κι άλλη στιγμή της μέρας.

Αυτό τον ενοχλεί αφάνταστα γιατί μετά τη δουλειά θέλει να μπαίνει στο διαμέρισμα χωρίς νάχει κατά νου υποχρεώσεις, καθήκοντα και πάνω απ' όλα μια πιθανή επίσκεψη απ' τον όποιον παρείσακτο. Σηκώνεται τώρα νωχελικά απ' το κρεβάτι ρίχνοντας πάνω στην κουβέρτα όσα τρίμματα είχαν πέσει στην μπλούζα του κατά τη διάρκεια τού γεύματος, σκουπίζεται με μια χαρτοπετσέτα, την οποία μετά πετάει στο πάτωμα, κι ανοίγει την πόρτα τού υπνοδωματίου απρόθυμα.

Βγαίνοντας στον διάδρομο και πριν ανοίξει την εξώπορτα το βλέμμα του πιάνει ξανά κάτι να κινείται γρήγορα και να μπαίνει στο υπνοδωμάτιο. Αλλά κι αυτή τη φορά δεν μπορεί να σχηματίσει σαφή εικόνα περί αυτού του αγνώστου και κινούμενου αντικειμένου γιατί η νους του είναι στραμμένος στον απρόσκλητο επισκέπτη και ξεχνώντας προσώρας την περίεργη αυτή κίνηση, ανοίγει την εξώπορτα κι αντικρίζει τον δικαστικό κλητήρα.

Ο άνθρωπος αυτός είναι κατώτατος υπάλληλος τού υπουργείου δικαίου, ταγμένος στην υπηρεσία τού νόμου και συνδράμει το έργο τού συμβολαιογράφου που άνοιξε και διάβασε παρουσία τού Λαέρτη την διαθήκη τής μητέρας του. Είναι ψηλός, ξερακιανός, μ' ελαφριά καμπούρα, κοντό μαλλί, φορμαρισμένο με μπόλικη μπριγιαντίνη και χωρίστρα στην μέση, και μουστάκι οδοντόβουρτσα, προσεκτικά χτενισμένο.

Ο κλητήρας τούτος είναι πάντα λιγομίλητος κι όταν μπαίνει στο διαμέρισμα τού Λαέρτη αποφεύγει τις οικειότητες, κάτι που βολεύει τον Λαέρτη γιατί κι αυτός δεν θέλει πολλές κουβέντες ειδικά μ' αυτόν που έχει το δικαίωμα νά 'ρχεται στον ιδιωτικό του χώρο όποτε θέλει και να ψαχουλεύει τα πάντα εκεί μέσα.

Στην πραγματικότητα ο Λαέρτης τον αντιπαθεί στον ίδιο βαθμό που αντιπαθούσε τη μητέρα του για τις παραξενιές της, την υποχονδρίαση της και τον αυταρχισμό της σε θέματα τάξης κι επιμέλειας. Τον κλητήρα τον αντιπαθεί γιατί του θυμίζει την μητέρα του σ' αυτά τα θέματα αλλά κυρίως δεν τον χωνεύει γιατί είν' αυτό που δεν θα ήθελε νάναι ο ίδιος σε καμμία περίπτωση, δηλαδή ένας άνθρωπος άχρωμος, καθόλου εγωιστής, πιστός στρατιώτης μιας κάποιας αρχής και μονοκόμματος σ' όλες του τις εκδηλώσεις.

Μόλις τα βλέμματά τους συναντιούνται ο Λαέρτης θυμάται ότι είν' ο καιρός για τον καθιερωμένο έλεγχο, κάτι βέβαια που το είχε ξεχάσει τελείως. Αλλά πρέπει ο έλεγχος να γίνει τέτοια ώρα; Σε λίγο θα πάει για ύπνο και θέλει την ησυχία του αλλά δεν μπορεί να τον εμποδίσει να εκτελέσει το καθήκον του γιατί όταν στο παρελθόν το τόλμησε –είχε ξανάρθει άλλη μια φορά μετά τις πέντε το απόγευμα– αυτός τον απείλησε με κυρώσεις επειδή παρακώλυε το έργο ενός εκπροσώπου τού νόμου. Τότε διαπληκτίστηκε έντονα με δαύτον, όπως θυμάται, αλλά ο κλητήρας δεν είχε πρόθεση να ξεκολλήσει απ' την είσοδο, απεναντίας τον έσπρωξε για να περάσει με το ζόρι μέσα κι ύστερα τον στρίμωξε

στην διπλανή γωνιά κοιτώντας τον θυμωμένα κι επαναλαμβάνοντας τα δικαιώματά του και τις υποχρεώσεις τού Λαέρτη απέναντι στον νόμο.

Τον αφήνει να περάσει λοιπόν κάνοντας ένα ελαφρύ νεύμα, εν είδει χαιρετισμού, κι ο κλητήρας ξεκινάει την δουλειά του χωρίς καθυστερήσεις. Ο Λαέρτης σκέφτεται ότι θα ήταν μια δουλειά βαρετή για τον ίδιο αλλά όχι για τον κλητήρα. Αυτός πληρώνεται και μάλιστα καλά για να είναι το τσιράκι τής πολιτείας κι επιπλέον δεν έχει άλλες φιλοδοξίες στη ζωή του, δεν τον ενδιαφέρει τίποτ' άλλο απ' το να κάνει το καθήκον του σωστά και ν' αποσπά επαίνους (και προαγωγές) απ' τους ανωτέρους του. Επομένως, γιατί να βαριέται και να δυσανασχετεί;

Τοποθετεί με μεγάλη προσοχή τον χαρτοφύλακα πάνω στον αριστερό μπουφέ χωρίς ν' ακουμπήσει καν τα κρεμασμένα ρούχα, και βγάζει από μέσα μια μετροταινία, έναν μεγεθυντικό φακό κι ένα μικρό σημειωματάριο· αυτά είναι και τα σύνεργα τής δουλειάς του. Η μετροταινία για να διαπιστώσει εάν κάποιος έπιπλο ή όποιο άλλο αντικείμενο έχει μετακινηθεί απ' τη σωστή του θέση –οι θέσεις τους είχαν προσδιοριστεί προ πολλού απ' την μητέρα του η οποία είχε φροντίσει να τις καταγράψει με πάσα λεπτομέρεια σε μια τεράστια λίστα που ήταν στην διάθεση τού κλητήρα, της καθαρίστριας και φυσικά του ίδιου τού Λαέρτη–, το σημειωματάριο για να κρατήσει σημειώσεις σχετικά με πιθανές απώλειες, φθορές ή αδικαιολόγητες μετακινήσεις αντικειμένων κι ο μεγεθυντικός φακός για να εστιάσει σε λεπτομέρειες που το γυμνό μάτι δεν μπορεί να εντοπίσει.

Αφού φορέσει δύο άσπρα γάντια, ένα σε κάθε χέρι, ξεκινάει την έρευνα και τον έλεγχο. Στην αρχή πιάνει τα μεγάλα έπιπλα και έπειτα προχωράει στα πιο μικρά. Σειρά μετά έχουν τα μικροαντικείμενα, όσα είναι τοποθετημένα σ' επιφάνειες και τέλος ο ιματισμός. Κατά διαστήματα σταματάει την παρατήρηση και συμβουλευεται την μακριά λίστα τής μακαρίτισσας.

Ο κλητήρας έχει αποστηθίσει όλον αυτόν τον μακρύ κατάλογο αντικειμένων τού σπιτιού και σίγουρα μετ' από τόσα χρόνια ελέγχων έχει μάθει απ' έξω κι ανακατωτά ό,τι υπάρχει σ' αυτόν και στο διαμέρισμα, αλλά επειδή είναι ψυχαναγκαστικός εξακριβώνει, χωρίς να υπάρχει φυσικά λόγος, την εγκυρότητα των διαπιστώσεων του ανατρέχοντας στις εγγραφές αυτού του καταλόγου.

Τούτο παίρνει ώρα αρκετή κι επιβραδύνει σημαντικά τους ρυθμούς εργασιών του αλλά δεν τον ενδιαφέρει. Ενδιαφέρει όμως τον Λαέρτη που δεν βλέπει την ώρα να τον ξεφορτωθεί με τις κλωτσιές, ει δυνατόν. Δυστυχώς για τον Λαέρτη ο έλεγχος κρατάει πολλές μέρες αφενός γιατί ο κλητήρας είναι πολύ σχολαστικός, αφετέρου γιατί τα πράγματα είναι χιλιάδες.

Όμως, ο Λαέρτης έχει μάθει να περνάει τα απογεύματά του στο δωμάτιο ενώ όλη την υπόλοιπη μέρα λείπει στη δουλειά κι έτσι δεν έρχεται σ' επαφή οπτική με τον κλητήρα παρά σπάνια, μόνον αν χρειαστεί να πάει στην τουαλέτα ή στην κουζίνα.

Σε μιαν απ' αυτές τις εξόδους του απ' το δωμάτιο για να μεταφέρει στην κουζίνα τα πιάτα τού δείπνου, βλέπει τον κλητήρα νάχει γονατίσει στο πάτωμα τού διαδρόμου και μια να παρατηρεί και μια να ψάχνει κάτι. Ο Λαέρτης κοντοστέκεται για μια στιγμή για να δει τι ακριβώς κάνει ο κλητήρας αλλά αυτός δεν κουνιέται καν παρά μόνον συνεχίζει την παρατήρησή του. Αυτό είναι κάτι το ασυνήθιστο για τον Λαέρτη που για πρώτη φορά βλέπει τον κλητήρα ν' ασχολείται με το πάτωμα κι όχι με το γνωστό καθήκον του. Τι δουλειά έχει εκεί

κάτω; Μήπως κοιτάζει εάν μετακινήθηκαν τα πόδια τού ενός εκ των μπουφέδων; Μα αυτός κοιτάει μακριά απ' τα πόδια τού επίπλου, στην μέση περίπου του διαδρόμου. Τι μπορεί να υπάρχει εκεί που έχει τραβήξει το ενδιαφέρον του τόσο πολύ;

Ο Λαέρτης συνεχίζει να κοιτάει με περιέργεια τον κλητήρα και τού 'ρχεται η σκέψη μήπως η μητέρα του είχε θέσει και κανέναν άλλο όρο σχετικά με την καθαριότητα τού σπιτιού και τώρα ο κλητήρας ελέγχει εάν το πάτωμα είναι καθαρό κι απαλλαγμένο ακόμα κι από ψίχουλα ή μικροσκουπιδάκια. Αν υπάρχει τέτοιος όρος όμως στην διαθήκη, γιατί δεν του το ανακοινώσανε; Ίσως θέλουν να τον διώξουν απ' το σπίτι οπωσδήποτε και έτσι απέκρυψαν αυτόν τον όρο.

Γεμάτος αγωνία προσπαθεί να σκεφτεί με ψυχραιμία αλλά δεν μπορεί γιατί μια πιθανή κατάσχεση θα σήμαινε την καταστροφή του –στην περίπτωση αυτή θα πρέπει ν' αναζητήσει νέο διαμέρισμα, όμως ποιος ξέρει πόσο ακριβό θάναι το ενοίκιο και σε τι κατάσταση θα βρίσκεται ο νέος χώρος. Έτσι, βέβαια, θα ξεφορτωνόταν μια για πάντα απ' την ζωή του όλα τούτα τα κούρκουτα τής μητέρας του μαζί με τον απαίσιο κλητήρα αλλά έχει συνηθίσει πλέον αυτή την ανυπόφορη κατάσταση κι έπειτα δεν έχει και πολύ όρεξη για ξεβολέματα, ειδικά σ' αυτήν την ηλικία. Ακόμα κι αν υπάρχει τέτοιος όρος στην διαθήκη, η καθαρίστρια μόλις είχε φύγει απ' το σπίτι κι επομένως θα ήταν κάπως αδύνατο να βρεθούν ακαθαρσίες, εκτός κι αν αυτή έκανε βιαστική δουλειά κι άφησε κάποια σημεία ασκούπιστα.

Φοβισμένος πλέον κάνει να μιλήσει στον κλητήρα για να του αποσπάσει την προσοχή και να τον φέρει στην κουζίνα όπου εκεί θα μπορούσε να του προσφέρει κάτι, μια πορτοκαλάδα, ίσως. Μπορεί όμως μια τέτοια συμπεριφορά του να βάλει σε υποψίες τον κλητήρα ότι μάλλον υπάρχουν πράγματι ακαθαρσίες σ' εκείνο το σημείο κι αυτός θέλει να τον απασχολήσει με κάτι άλλο, άσχετο με την δουλειά του για να τις ξεχάσει και ν' ασχοληθεί μόνον με τα έπιπλα.

Έτσι, διστάζει και πηγαίνει γρήγορα στο υπνοδωμάτιό του ν' απομακρύνει τουλάχιστον τα ψίχουλα απ' την κουβέρτα και το πάτωμα μην τυχόν και μετά την εξέταση τού διαδρόμου αποφασίσει ο κλητήρας να μπει στο δωμάτιό του –εξάλλου βρίσκεται κοντά σ' αυτό και δεν θέλει και πολύ να πάρει μια τέτοια απόφαση.

Με βιαστικές κινήσεις μαζεύει τα ψίχουλα από κάτω και τα τυλίγει σε μια χαρτοπετσέτα. Στην μάλλινη κουβέρτα όμως είν' τα περισσότερα και μέχρι να τ' απομακρύνει θα περάσει πολύτιμος χρόνος· αρκετ' απ' αυτά μάλιστα είναι κολλημένα πάνω της και δεν φεύγουν εύκολα. Τότε μαζεύει την κουβέρτα ένα κουβάρι με τα τρίμματα στο εσωτερικό της κι ετοιμάζεται να την τινάξει βγάζοντάς την έξ' απ' το παράθυρο.

Εκείνη, όμως, τη στιγμή ξεπετάγεται μέσ' απ' την κουβέρτα μια κατσαρίδα και πέφτει στο στρώμα τού κρεβατιού. Ο Λαέρτης την βλέπει καθαρά και με μια ανατριχίλα, πετάγεται προς τα πίσω αφήνοντας την κουβέρτα να πέσει στο πάτωμα και να χυθούν όλα τα ψίχουλα κάτω. Η κατσαρίδα φοβισμένη τρέχει πάνω στο στρώμα και χάνεται κάτ' απ' το κρεβάτι ενώ ο Λαέρτης έχει απομακρυνθεί απ' το κρεβάτι και με πλάτη στην πόρτα τού υπνοδωματίου κοιτάει προς το στρώμα.

Δεν μπορεί να πιστέψει αυτό που μόλις αντίκρισε: Μια ολοζώντανη κατσαρίδα χρώματος ωχρού καστανού, του είδους *periplaneta americana* να κυκλοφορεί στο δωμάτιο. Μάλλον εκείνο το μυστήριο αντικείμενο που είδε,

νωρίτερα, δυο φορές, να κινείται στον διάδρομο πρέπει να ήταν αυτό το σιχαμερό έντομο. Λες κι είχε βγει μέσ' απ' τις σελίδες τού περιοδικού που διάβαζε λίγο πριν την άφιξη τού κλητήρα και τώρα κάνει βόλτες στο διαμέρισμά του αναζητώντας ίσως τροφή την οποία βρήκε τελικώς πάνω στην κουβέρτα!

Ο Λαέρτης νιώθει ότι δεν μπορεί να ξεκολλήσει την πλάτη του απ' την πόρτα· ακινητοποιημένος απ' τον τρόπο προτιμάει να κάτσει όσο πιο μακριά μπορεί απ' το κρεβάτι. Αλλά δεν γίνεται να μείνει κι εκεί για πάντα. Ο κλητήρας μπορεί να μπει μέσ' από στιγμή σε στιγμή κι αν δει την ακαταστασία που προξένησε το έντομο σίγουρα θα τον τιμωρήσει.

Έχοντας στραμμένο το βλέμμα συνέχεια προς τη μεριά τού κρεβατιού, παίρνει θάρρος μετ' από λίγο για να πλησιάσει την κουβέρτα και να μαζέψει τα ψίχουλα γύρ' απ' αυτήν. Ευτυχώς η κουβέρτα δεν έπεσε δίπλα στο κρεβάτι και τα περισσότερα ψίχουλα είν' ακόμα πάνω της. Με προσεχτικές κι αργές κινήσεις τα μαζεύει κι απομακρύνεται ξανά απ' το κρεβάτι.

Εκείνη την ώρα όμως χτυπάει την πόρτα ο κλητήρας κι οι χειρότερες προβλέψεις τού Λαέρτη επαληθεύονται. Τώρα πρέπει να ξεφορτωθεί την κουβέρτα με τα ψίχουλα κι ο μόνος τρόπος για να το πετύχει είναι ν' ανέβει στο κρεβάτι και να πετάξει απ' το παράθυρο την κουβέρτα. Αλλά κάπου στο κρεβάτι βρίσκεται η κατσαρίδα κι επομένως είναι αναγκασμένος να βρεθεί κοντά της. Αν δεν ξεφορτωθεί την κουβέρτα θα τον πιάσει ο κλητήρας επ' αυτοφώρω να την κρατάει συνομωτικά και θα του ζητήσει να δει τι κρύβει μέσα της. Κι αν εκείνη την ώρα θελήσει η κατσαρίδα να βγει απ' την κρυψώνα της, πώς θα δικαιολογήσει στον κλητήρα την παρουσία ενός εντόμου που μπορεί νάναι φορέας ασθενειών, που είναι δυνατόν ν' αλλοιώσει τρόφιμα εάν πάει κατά την κουζίνα και να μεταφέρει παθογόνους οργανισμούς; Σίγουρα θα τον ρωτήσει εάν έκανε απεντόμωση, όπως προβλέπεται, ή θα υποψιαστεί ότι μέσα στο δωμάτιο υπάρχουν ψίχουλα φαγητού κι εξ αυτού του λόγου η κατσαρίδα εμφανίστηκε γιατί μύρισε φαγητό. Σε κάθε περίπτωση ο Λαέρτης δεν θα έχει καμμία δικαιολογία. Μόνον αν επικαλεστεί άγνοια περί ενός πιθανού όρου στη διαθήκη για την διατήρηση τής καθαριότητας τού σπιτιού έτσι όπως του το είχε αφήσει η μητέρα του, ίσως να γλιτώσει τα επίχειρα. Όμως οι άνθρωποι του νόμου ξέρουν να επιχειρηματολογούν και ν' ανατρέπουν εύκολα ακόμα και τις πιο πειστικές δικαιολογίες, επικαλούμενοι τους ίδιους τους νόμους για τους οποίους ο Λαέρτης τελεί υπό πλήρη άγνοια.

Ο Λαέρτης συνεχίζει να κρατάει την πόρτα κλειστή με την πλάτη του κι όσο περνάει η ώρα και δεν την ανοίγει στον κλητήρα, αυτός χάνει σιγά σιγά την υπομονή του κι αρχίζει να την χτυπάει δυνατά με τις μπουινές του και μετά να την σπρώχνει με δύναμη. Ο υπάλληλος ως πιο δυνατός απ' τον Λαέρτη καταφέρνει μ' ένα ισχυρό σπρώξιμο ν' ανοίξει τελικά την πόρτα, η οποία με την φόρα που άνοιξε εκσφενδονίζει τον Λαέρτη πάνω στο κρεβάτι. Μέσα στα ελάχιστα κλάσματα δευτερολέπτου που διαρκεί η πτήση του μέχρι να φτάσει το έπιπλο, ο Λαέρτης σκέφτεται αστραπιαία ότι θα βρεθεί κοντά στην κατσαρίδα που ίσως και να προσπαθήσει ν' ανέβει πάνω του για να περπατήσει με τα γλοιώδη ποδαράκια της. Όμως, το κεφάλι του κατά την προσγείωση βρίσκεται στο σίδερο τού κρεβατιού κι έτσι χάνει τις αισθήσεις του τελείως απαλλάσσοντας τον απ' την αίσθηση μιας ανεπιθύμητης επαφής με το βρωμερό έντομο.

Σε λίγο ο Λαέρτης ξυπνάει μ' έναν έντονο πονοκέφαλο στο κεφάλι και συνειδητοποιεί ότι βρίσκεται καθισμένος στην καρέκλα τής κουζίνας, ενώ απέναντί του στέκεται ο κλητήρας με βλέμμα απαθές κι αυστηρό και τον

κοιτάζει αμίλητος. Η λάμπα τού φωτιστικού βρίσκεται πάν' ακριβώς απ' το κεφάλι του και διαχέει ένα έντονο φως που προκαλεί ενόχληση στα μάτια του κι αυξάνει ακόμα περισσότερο τον πονοκέφαλό του.

Κοιτώντας προς τη μεριά τού κλητήρα διακρίνει μόνον το περίγραμμα τής σιλουέτας του γιατί το έντονο φως κάνει αδύνατη την εστίαση σε λεπτομέρειες. Για λίγη ώρα δεν μιλάει κανείς τους κι ο Λαέρτης περιμένει με φόβο κι αγωνία ν' ακούσει τα χειρότερα απ' τον κλητήρα· για την απαίσια συμπεριφορά του που δεν του άνοιξε αμέσως, για τις βρωμιές που βρήκε στο υπνοδωμάτιο και τέλος για μια κατσαρίδα στην οποία επέτρεψε να κυκλοφορεί στο διαμέρισμα τής φίλτατης μητέρας του.

«Γιατί δεν μου ανοίξατε νωρίτερα κύριε Λαέρτη; Βρισκόμουν σ' απόγνωση κι ήθελα βοήθεια από εσάς. Με το πείσμα σας με καθυστερείτε στην δουλειά μου, ξέρετε», του είπε ο κλητήρας παίρνοντας πρώτος τον λόγο. Ο Λαέρτης προσπαθεί να καταλάβει τι εννοεί ο υπάλληλος και να σχετίσει την παραπάνω έκκλησή του για βοήθεια με τις ατασθαλίες του και την ανάρμοστη συμπεριφορά του. Αλλά δεν μπορεί να βρει κανέναν σχετισμό και παραμένει να τον κοιτάει με περιέργεια πιστεύοντας ότι ετοιμάζει κάποιο παιχνίδι που σε λίγο θα παίξει εις βάρος του πριν του ανακοινώσει την τιμωρία του. «Μπορεί ο έλεγχος να κρατήσει μερικές μέρες αλλ' αυτό δεν σημαίνει ότι έχω άπλετο χρόνο στην διάθεσή μου για να καθυστερώ εξαιτίας σας», συνεχίζει ο υπάλληλος με τον ίδιο επικριτικό τόνο και χωρίς να κουνήσει στο ελάχιστο απ' τη θέση του. Ο Λαέρτης βάζει την παλάμη τού χεριού του μπροστά του για να μειώσει κάπως το έντονο κι ενοχλητικό φως στο οπτικό του πεδίο και παίρνει τον λόγο διστακτικά, «Με συγχωρείτε αλλά προσπαθώ να καταλάβω περί ποιας βοήθειας μιλάτε». «Κύριε Λαέρτη μην κάνετε τον ανίδεο, δεν ακούσατε πριν από λίγη ώρα το σπάσιμο ενός γυαλιού κι έπειτα την παράκληση μου να μου φέρετε έναν μεγεθυντικό φακό; Σας φώναξα μάλιστα δυνατά για ν' ακούσετε γιατί είχα δει ότι κλειστήκατε στο δωμάτιό σας. Επειδή, όμως, παρά τις συνεχόμενες φωνές μου δεν ακούγατε, χτύπησα την πόρτα σας για να σας το πω από κοντά», αποκρίνεται ο κλητήρας μ' έντονο ύφος. Τότε έρχεται στο μυαλό τού Λαέρτη η εικόνα με τον κλητήρα γονατισμένο στο πάτωμα να ψάχνει κάτι. «Λυπάμαι αλλά δεν άκουσα κάτι, αλλιώς θ' ανταποκρινόμουν αμέσως. Εσείς όμως νωρίτερα δεν ψάχνατε κάτι στον διάδρομο γονατιστός και σκυμμένος; Τον μεγεθυντικό φακό ψάχνατε; Δεν κατάλαβα...», λέει μ' ένοχο ύφος ο Λαέρτης. Εκείνη τη στιγμή ο κλητήρας χάνει την ψυχραιμία του και αρπάζοντας την καρέκλα που έχει μπροστά του, την σηκώνει ελαφρώς και την χτυπά με όλη του την δύναμη στο πάτωμα, «Ξέρετε κάτι κύριε Λαέρτη; Ήθελα να σας το πω εδώ και χρόνια αλλά δεν μου δινόταν η ευκαιρία είτε γιατί τα ωράριά μας δεν συμπίπτουν είτε γιατί από σεβασμό προς την μητέρα σας δεν επιθυμούσα να σας προσβάλω. Είστε ένας βαρετός κι ανυπόφορος άνθρωπος που δεν θα ήθελα να συναντήσω ποτέ στην ζωή μου αλλά δυστυχώς είμαι υποχρεωμένος απ' την υπηρεσία και μόνον να έρχομαι εδώ μέσα και να βλέπω τ' απαίσια μούτρα σας. Εξαιτίας τής βλακειάς σας και της ανευθυνότητάς σας βρίσκομαι εδώ για να κάνω έναν έλεγχο που σε κάθε άλλη περίπτωση δεν θα τον έκανα ακόμα κι αν με διορίζανε πρόεδρο των δικαστικών τής χώρας. Αν εσείς δεν δεχόσασταν τους γελοίους όρους τής διαθήκης θα χάνατε βέβαια το διαμέρισμα αλλά δεν θα διορίζανε εμένα ελεγκτή αυτού του ανυπόφορου κυκεώνα σκουπιδιών που μάζευε μια ζωή αυτή η σχιζοφρενική γριά!» Στο άκουσμα αυτού του προσβλητικού χαρακτηρισμού ο Λαέρτης σηκώνεται απότομ' απ' την καρέκλα κι είναι έτοιμος να του ορμήξει,

αλλά τού 'ρχεται ξαφνικά ένας έντονος ίλιγγος, ως αποτέλεσμα τού χτυπήματός του στο κεφάλι, που τον υποχρεώνει να πιαστεί με τα δύο χέρια απ' τις άκρες τού τραπεζιού, να σκύψει το κεφάλι και να ξανακάτσει στην καρέκλα μ' αργές κινήσεις, ανήμπορος να κάνει οτιδήποτε. «Μην εξάπτεστε κύριε Λαέρτη' και μην ξεχνάτε ότι δεν είστε σε θέση να μου κάνετε κακό γιατί μπορώ ανά πάσα στιγμή να σας συνθλίψω. Το κεφάλι σας μάλλον είναι σε κακά χάλια και τέτοιες απότομες κινήσεις χειροτερεύουν την κατάστασή σας. Γι' αυτό ακούστε με γιατί δεν έχω καιρό ν' ασχολούμαι με την άθλια περίπτωσή σας: Ψάχνω να βρω έναν καινούργιο μεγεθυντικό φακό για να συνεχίσω αυτήν την ηλίθια δουλειά ενώ θα έπρεπε να ήμουν τώρα στο μέγαρο δικαστηρίων όπου είναι κι η θέση μου. Αλλά όπως σας είπα και πριν εξαιτίας κάποιων ζωντόβολων σαν κι εσάς, που μεγαλώσατε μέσα στο φουστάνι τής μαμάς κι ακόμα εκεί θα ήσασταν εσείς προσωπικά εάν ζούσε η τρελλόγρια, πρέπει άξιοι υπάλληλοι σαν εμένα ν' ασχολούνται με τις παράλογες απαιτήσεις τού κάθε παράφρονα. Υποψιάζομαι ότι δεν έχετε μεγεθυντικό φακό αλλά κι αν υπάρχει κάποιος εδώ γύρω θα μας πάρει ώρες, ίσως και μέρες για να τον βρούμε. Θα μπορούσα βέβαια να συμβουλευτώ τον κατάλογο που συνέταξε η μάνα σας αλλά βαριέμαι να το κάνω, βαριέμαι να διαβάζω τα ίδια και τα ίδια. Επομένως πρέπει να λείψω για λίγο μέχρι να πάω στην υπηρεσία και να φέρω από εκεί έναν άλλο φακό. Στο μεταξύ θα σας συμβούλευα να πάτε να ξαπλώσετε γιατί φαίνεστε πολύ άρρωστος και καλά θα κάνετε να μείνετε εκεί μέσα για να μην χρειαστεί να ξαναδω την αξιοθρήνητη μάπα σας!»

Ο κλητήρας αφού τον κοιτάει για λίγη ώρα με κακεντρέχεια, φεύγει απ' την κουζίνα και μόλις κλείνει την εξώπορτα, ο Λαέρτης εξουθενωμένος πια σηκώνεται και τρεκλίζοντας μπαίνει στο υπνοδωμάτιο με τον πονοκέφαλο να μην έχει μειωθεί στο ελάχιστο.

Μες στο υπνοδωμάτιο τού έρχεται στο νου ξανά η κατσαρίδα αλλ' αυτή τη φορά η εξάντλησή του είναι τόσο μεγάλη κι ο πονοκέφαλος τόσο έντονος που νιώθει την ανάγκη να ξαπλώσει στο κρεβάτι ακόμα κι αν πρέπει να υποστεί μια πιθανή επαφή με το εντόμο.

Παρά την κούρασή του δεν τον παίρνει ο ύπνος γιατί εκτός απ' την προσβλητική συμπεριφορά τού κλητήρα που τον αναστάτωσε, σφυροκοπούν το μυαλό του μια σειρά από απάισιες σκέψεις σχετικά με την μεγαλόσωμη κατσαρίδα. Τι θα συμβεί αν το έντομο έχει φύγει απ' το υπνοδωμάτιό του; Αυτός φυσικά θα βρει την ησυχία του χωρίς νάχει τον συνεχή φόβο μήπως τον ακουμπήσει ή ακόμα χειρότερα μήπως περπατήσει πάνω του την ώρα που κοιμάται. Αλλά το διαμέρισμα έχει τόσα πολλά πράγματα που θάναι αδύνατον να την εντοπίσει καθώς όλ' αυτά τ' αντικείμενα μπορούν να λειτουργήσουν σαν ιδανικές κρυψώνες. Αν όμως είναι θηλυκιά κι ετοιμάζεται να γεννήσει; Στην περίπτωση αυτή θα γεμίσει τον χώρο με κατσαρίδες που με την σειρά τους θα γεννήσουν κι άλλες και πλέον δεν θα μπορεί να μείνει στο ίδιο του το σπίτι, γιατί σε κάθε γωνιά ή κάτω από κάθε έπιπλο θα караδοκεί ένα ή περισσότερα από αυτά τα ειδική πλάσματα, έτοιμα να πεταχτούν μπροστά του ή πάνω του και να του χαλάσουν την διάθεση και την ηρεμία.

Αποφασίζει ν' αλλάξει πλευρό μήπως και σταματήσει να σκέφτεται τέτοια αλλά στρατιές παρόμοιων σκέψεων ορμούν στον νου του και δεν τον αφήνουν ν' κοιμηθεί. Θα μπορεί να περιμένει βέβαια την καθαρίστρια που θα έρθει μετά από δεκαπέντε μέρες για να διώξει το ενοχλητικό ζώο μα μέχρι τότε θα πρέπει να έχει την έγνοια του. Έπειτα, κι αυτό είναι το χειρότερο όλων,

ένα τέτοιο παράσιτο μπορεί να μεταφέρει καμπόσους παθογόνους οργανισμούς στο διαμέρισμα κι ειδικά στην κουζίνα όπου βρίσκονται οι προμήθειες του ή ακόμα και στον ίδιο αν έρθει σ' επαφή μαζί του.

Αυτό τον αναστατώνει σημαντικά και σηκώνεται επιτακτικά, παρά την κούραση και τον πονοκέφαλο, για να την βρει και να την ξεφορτωθεί μια για πάντα. Αρχικά παίρνει έν' απ' τα περιοδικά και το τυλίγει ρολό για να το χρησιμοποιήσει ως εντομοσκοτώστρα. Μπορεί κάλλιστα να το εκσφενδονίσει και πάνω της αν την πετύχει ν' αναρριχάται σε κάποιον τοίχο.

Το σχέδιό του είναι να μην την αφήσει να βγει απ' το υπνοδωμάτιο. Θα επιχειρήσει να την σκοτώσει εκεί μέσα πριν προλάβει να το σκάσει. Έτσι κλείνει ερμητικά την πόρτα και τ' ανοιχτό παράθυρο και σκύβει κάτ' απ' το κρεβάτι γιατί εκεί την είχε δει τελευταία φορά. Όμως, επικρατεί απόλυτο σκοτάδι από κάτω ακόμα και μ' αναμμένο το φώς τού δωματίου.

Ένας φακός νυχτός θα τον βοηθούσε σημαντικά αλλά τώρα επείγει η θανάτωση τού εντόμου και πάνω στην βιασύνη του –έχει κατά νου ότι σε λίγο θα καταφτάσει ο κλητήρας και δεν πρέπει να δει την ακαταστασία τού υπνοδωματίου– ήδη έχει μετακινήσει το κρεβάτι και προτίθεται ν' αλλάξει την θέση κι άλλων επίπλων ή χάρτινων κουτιών προκειμένου να την βρει–εγκαταλείπει την ιδέα τής αναζήτησης τού φακού.

Με το περιοδικό σαρώνει το πάτωμα κάτ' απ' το κρεβάτι μέχρι εκεί που φτάνει μήπως κι αναγκάσει την κατσαρίδα ν' αλλάξει θέση. Περιμένει λίγο αλλά ο κόπος του αποδεικνύεται μάταιος. Εν συνεχεία στρέφεται προς τ' άλλα έπιπλα, στην ντουλάπα, στις βαριές πολυθρόνες και τέλος στα χάρτινα κουτιά που είναι στοιβαγμένα το ένα πάνω στ' άλλο σε διάφορα σημεία τού χώρου. Μετά μετακινεί τους πίνακες αλλά διαπιστώνει ότι η κατσαρίδα δεν φαίνεται πουθενά. Νάχει φύγει άραγε απ' το δωμάτιο και να πήγε σ' άλλο μέρος τού σπιτιού ή μήπως βγήκε απ' το παράθυρο όση ώρα το είχε ανοιχτό κι ήταν μέσα στην κουζίνα με τον κλητήρα;

Αποκαμωμένος ξαπλώνει ξανά στο κρεβάτι· σκοπεύει να κοιμηθεί λίγο για ν' αναλάβει δυνάμεις και να ξυπνήσει ξανά μέσα στη νύχτα για να συνεχίσει την αναζήτηση. Σκέφτεται ότι αν η κατσαρίδα είναι στο δωμάτιο θα έχει σίγουρα φοβηθεί μ' όλον αυτόν τον θόρυβο και την φασαρία απ' την μετακίνηση των επίπλων και μάλλον θα είναι κρυμμένη κάπου καλά. Θα της δώσει λοιπόν τον χρόνο να ηρεμήσει για να ξεμυτίσει από κάπου· γνωρίζει καλά ότι αυτά τα έντομα κυκλοφορούν κυρίως τις νύχτες προς αναζήτηση φαγητού. Κι αν ξαφνικά έρθει ο κλητήρας μέσα στην νύχτα και του χτυπήσει την πόρτα για να κάνει τον έλεγχο στο υπνοδωμάτιο, αυτός θα την έχει κλειδωμένη κι έτσι θ' αποφύγει προσωρινά την τιμωρία εξαιτίας τής ακαταστασίας.

Περιέργως αυτή την φορά ο ύπνος τον παίρνει αμέσως αφού πρώτα όμως φροντίσει να σκεπαστεί με την κουβέρτα ολόκληρος για να μην έρθει σ' επαφή με το έντομο. Τα όνειρα που βλέπει όμως του προκαλούν ανήσυχο ύπνο κι όλο στριφογυρίζει κι ανακατεύει τα σεντόνια με την κουβέρτα κι εν τέλει ξεσκεπάζεται τελείως.

Η μητέρα του με το ίδιο ακριβώς σώμα τού παράσιτου που κυκλοφορεί στο διαμέρισμά του και μ' ένα πελώριο κεφάλι με τα χαρακτηριστικά της, από όπου εκφύονται δυο μακριές νηματοειδείς κεραίες, περπατάει στο ταβάνι και με μια εκτίναξη βρίσκεται πάνω του και τον τυλίγει με τους ταρσούς των ποδιών της ενώ πλησιάζει το στοματικό της μόριο στο κεφάλι του για να του το κόψει και να το συντρίψει.

Ο Λαέρτης βγάζει ένα βαθύ αναστεναγμό τρόμου και ξυπνάει απότομα· ανοίγοντας τα μάτια διαπιστώνει ότι η κατσαρίδα στέκεται ακίνητη στο μέτωπό του με το κεφάλι στραμμένο προς το φρύδια του. Με μια κραυγή απέχθειας πετάει το σιχαμερό πλάσμα από πάνω του και σαν ελατήριο σηκώνεται απ' το κρεβάτι, ξεκλειδώνει βιαστικά την πόρτα και τρέχει προς την κουζίνα χωρίς να δώσει την δέουσα προσοχή στ' αντικείμενα που συναντά στο διάβα του.

Αποφασίζει να μείνει εκεί με την πόρτα κλειστή μέχρι να ξημερώσει και να φύγει απ' το σπίτι. Κουλουριάζεται ολόκληρος στην γωνιά τού δωματίου απέναντι απ' την κλειδωμένη πλέον πόρτα τής κουζίνας και περιμένει κάθιδρος και έντρομος εξαιτίας τού ονείρου, αλλά πάν' απ' όλα εξαιτίας αυτής τής τόσο στενής επαφής με το γλοιώδες παράσιτο. Τρίβει με μια αηδία το μέτωπο του, εκεί όπου πρότινος είχε κάτσει το έντομο, λες και θέλει ν' απομακρύνει άρον-άρον κανένα μιάσμα ή καμμία αρρώστια από πάνω του.

Μέσα στον πανικό του ούτε που θυμάται εάν κατά τη διαδρομή προς την κουζίνα έριξε ή έσπασε αντικείμενα. Αλλά αυτό δεν τον νοιάζει καν όπως δεν τον νοιάζει η ακαταστασία στο υπνοδωμάτιο. Αυτό που τον ενδιαφέρει τώρα είναι μήπως έχει μολυνθεί απ' το έντομο κατά την επαφή του μ' αυτό. Κι αρχίζουν να τον κατακλύζουν άσχημες σκέψεις.

Εκείνη τη στιγμή ακούει να ξεκλειδώνει ο κλητήρας την εξώπορτα. Δεν δίνει όμως σημασία, όπως θα έδινε σε κάθε άλλη περίπτωση· τώρα προέχει η υγεία του. Ακόμα κι αν του ζητήσει εξηγήσεις για τις ατασθαλίες που θα βρει, αυτός θα πάρει ένα ικετευτικό ύφος εξαθλιωμένου ανθρώπου και θα του πει όλη την αλήθεια. Ότι δηλαδή μετά την εμφάνιση τής κατσαρίδας έκανε τα πάντα για να την ξεφορτωθεί γιατί δεν ήθελε ένα τέτοιο απαίσιο έντομο να μετατρέψει το διαμέρισμα τής αγαπημένης του μητέρας σ' αποικία επικίνδυνων για την υγεία παρασίτων. Έπειτα αν συνέβαινε κάτι τέτοιο θ' αποτελούσε αμαύρωση τής μνήμης τής μακαρίτισσας που σε καθημερινή βάση έγλειφε τα πατώματα και δεν άφηνε και τον ελάχιστο κόκκο σκόνης να προσβάλλει τον χώρο της. Κι αν αυτό δεν αρκεί, θα το ρίξει στον πρότερο συνεπή και πειθαρχημένο βίο του όχι μόνον όσον αφορά στην σταθερή τήρηση των όρων τής διαθήκης, για την οποία ο κλητήρας δεν εξέφρασε μέχρι τώρα κανένα παράπονο, αλλά κι όσον αφορά στην παρουσία του στη δουλειά του.

Κάτι απ' αυτά θα τον συγκινήσει και θα τον υποχρεώσει κάπως να δείξει κατανόηση. Μα κι αν ακόμα αυτός παραμείνει άτεγκτος κι αμετανόητος –όπως συνήθως είν' όλοι αυτοί οι υπάλληλοι τού υπουργείου δικαίου– θα προσπαθήσει να του προσφέρει κάποιο δώρο –ναι, ακόμα κι αυτό θα κάνει προκειμένου να μην χάσει το διαμέρισμα–, ας πούμε ένα χρηματικό ποσό διόλου ευκαταφρόνητο φυσικά, τονίζοντάς του απαραιτήτως ότι δεν πρόκειται για καμμία δωροδοκία αλλά για μια ανταμοιβή των κόπων του που απαιτεί ο τακτικός κι εξαντλητικός έλεγχος τού διαμερίσματος. Θα του δώσει μάλιστα και συγχαρητήρια και θα του σφίξει το χέρι, ίσως και να τον χτυπήσει φιλικά στον ώμο.

Κλειδωμένος όπως είναι στην κουζίνα ακούει τα βήματα τού κλητήρα στον διάδρομο που κάποια στιγμή διακόπτονται και ξανά μετ' από λίγο συνεχίζονται με τον ίδιο ρυθμό. Κατά διαστήματα ακούει ν' ανοίγουν και να κλείνουν πόρτες και μετά ξανά τα ίδια βήματα. Ξαφνικά, όμως, διαπιστώνει ότι τα βήματα πολλαπλασιάζονται λες και δεν ακούγονται από ένα ζευγάρι πόδια αλλά από περισσότερα! Μπήκαν στο σπίτι κι άλλοι εκτός του κλητήρα; Πώς είναι δυνατόν αυτό; Κλειδιά έχει μόνον ο κλητήρας κι η καθαρίστρια. Να ήρθε κι αυτή

μαζί του; Μα για ποιόν λόγο; Κοντεύει να ξημερώσει κι η στιγμή αυτή δεν είναι κατάλληλη για κοινωνικές επισκέψεις εκ μέρους της.

Σηκώνεται, πλησιάζει αθόρυβα την πόρτα της κουζίνας και στήνει αυτί. Ακούει κάτι ομιλίες προερχόμενες απ' το τέλος τού διαδρόμου. Προφανώς κάποιοι έχουν μπει σ' ένα απ' τα τελευταία δωμάτια και συζητάνε αλλά δεν μπορεί να καταλάβει τι λένε. Αποφασίζει να βγει απ' την κουζίνα και διασχίζοντας με προσοχή τον διάδρομο φτάνει έξ' απ' την πόρτα τού δωματίου απ' όπου ακούγονται οι φωνές. Στήνει ξανά αυτί και τώρα ακούει καθαρά τι λένε.

«Κύριε Γενικέ, το διαμέρισμα πρέπει να πουληθεί πάση θυσία. Ο τωρινός ιδιοκτήτης του δεν λέει να βάλει μυαλό, όχι πως είχε και ποτέ μυαλό στο κεφάλι του, αλλά τώρα οι καταστάσεις πιέζουν κι επιβάλλεται να φύγει. Είναι πάν' από πενήντα χρόνων και συνεχίζει να συμπεριφέρεται ανώριμα όπως τα χρόνια που ζούσε η μάνα του». «Μπορείτε να γίνετε πιο σαφής κύριε Λαπετούζα;» «Τα πράγματα είναι πιο απλά απ' ό,τι νομίζετε κύριε Γενικέ. Ακούστε, η γριά γνώριζε καλά ότι ο ανεπρόκοπος γιός της δεν είχε σκοπό ν' αναλάβει καμμία απολύτως ευθύνη στη ζωή του πέραν απ' το να πηγαίνει στη δουλειά του –την οποία εκτελεί σωστα και σ' αυτό δεν μπορώ να του προσάψω τίποτα–, να γυρίζει σ' αυτό το διαμέρισμα και να πέφτει με τα μούτρα σ' εκείνα τ' ανόητα περιοδικά φυσικής ιστορίας που διάβαζε πάντα –ακόμα και τώρα που μιλάμε αν πάτε στο υπνοδωμάτιό του θα βρείτε στοίβες από δαύτα. Η μάνα του ήταν αυταρχική γυναίκα κι ήθελε πάντα να περνάει το δικό της. Τα σχέδια που έκανε για τον γιό της, από τότε που ήταν ήδη μικρό παιδί, ναυαγούσαν πάντα γιατί αυτός ήταν αγύριστο κεφάλι, ίδιος με τη μάνα του δηλαδή. Επομένως αυτή είχε να αντιμετωπίσει κάθε φορά στο πρόσωπο τού γιού της τον ίδιο της τον εαυτό αλλά σε μια εκδοχή ακόμα πιο μουλαρίσια. Καταλαβαίνετε, λοιπόν, τι συγκρούσεις γινόντουσαν όλο τον καιρό σ' αυτό το σπίτι». «Κι τούτα τα πράγματα που μάζευε όλ' αυτά τα χρόνια εδώ μέσα, σε τι της χρησίμευαν κύριε Λαπετούζα;» «Σε τίποτα απολύτως· γνώριζε κι η ίδια ότι δεν πρόκειται ποτέ να φορέσει όλ' αυτά τα χιλιάδες ρούχα και παπούτσια που είδατε πριν από λίγο κρεμασμένα σ' όλο το σπίτι· δεν θα προλάβαινε. Κι όμως, αυτή επιδιόταν σε τακτικές αγορές όχι μόνον ρούχων αλλά κι επίπλων κι ένα σωρό άλλων διακοσμητικών αντικειμένων, που στο τέλος δεν τα χαιρόταν γιατί ο μεγάλος μόχθος για την συντήρησή τους ακύρωνε αυτόματα την όποια διάθεσή της γι' απόλαυση τους». «Ναι, αλλά προς τι όλες αυτές οι αγορές που σίγουρα θα της κόστισαν μια τεράστια περιουσία;» «Ακριβώς σ' αυτό το σημείο έγκειται ο τιμωρητικός χαρακτήρας αυτής της παράδοξης συμπεριφοράς της μακαρίτισσας, κύριε Γενικέ –παράδοξης γι' όλους τους άλλους βέβαια που δεν την ήξεραν αλλά όχι για εμάς που την γνωρίζαμε κι απ' την καλή κι απ' την ανάποδη. Κοιτάξτε· η γριά γνώριζε ότι ο γιός της δεν επροτίθετο να συντηρεί όλον αυτόν τον κυκεώνα σκουπιδιών. Ήταν αδύνατο να το κάνει γιατί εξ απαλών ονύχων και μέχρι σήμερα δεν είχε πλύνει ένα πιάτο, δεν είχε σιδερώσει ένα ρούχο και δεν είχε ξεσκονίσει ούτε μια πιθαμή επιφάνειας. Να μην μιλήσω για τις πιο βαριές δουλειές βέβαια τις οποίες αναλάμβανε να τις κάνει ο πατέρας του όταν ζούσε –ο πατέρας του πέθανε νωρίτερα απ' την μάνα του γιατί δεν άντεχε άλλο όχι τόσο τον γιό του όσο την ίδια τη γυναίκα του με τις αρρωστημένες απαιτήσεις της, την υποχονδρίασή της και τις κρίσεις κατάθλιψης που την πιάνανε συχνά. Έτσι, πριν πεθάνει έθεσε αυτούς τους τρεις γνωστούς όρους στη διαθήκη της για να τον αναγκάσει να μάθει ν' ασχολείται

με τις οικιακές εργασίες συντήρησης και καθαριότητας όλων αυτών των πραγμάτων που επίτηδες μάζευε». «Ναι, αλλά εσείς μιλήσατε πριν από λίγο για μια καθαρίστρια που έρχεται και κάνει όλες αυτές τις δουλειές!» «Μην βιάζεστε κύριε Γενικέ, θα φτάσουμε και στην καθαρίστρια. Η γριά ήταν βέβαιη ότι ο κανακάρης της δεν επέπρωτο ν' ασχολήθει μ' όλο αυτό το σκουπιδομάνι κι επομένως θα ερχόταν η στιγμή που θα έκανε κάποια ατασθαλία, δηλαδή δεν θα ήταν σε θέση να τηρήσει τους όρους, και θα υποχρεωνόταν, βάσει νόμου, να τα μαζέψει και να φύγει. Απώτερα, σ' αυτό σκόπευε η γριά: Να τον ξαποστείλει απ' τον τάφο που ήταν μια ώρα αρχύτερα και ν' αναγκαστεί έτσι ο ίδιος να κάνει μια καινούργια αρχή στη ζωή του όπου όλες οι ευθύνες κι οι υποχρεώσεις θα πέσουν πάνω του, έστω και τώρα σ' αυτήν την ηλικία!» «Μα αν δεν τα καταφέρει κύριε Λαπετούζα, τι θ' απογίνει;» «Και τι μας νοιάζει εμάς; Η γριά αυτό επιθυμούσε κι αυτό τελικά θα γίνει! Όσον αφορά στην υπηρέτρια, αυτή έρχεται με πρωτοβουλία τού Λαέρτη γιατί πιστεύει ο ίδιος ότι με τον τρόπο αυτόν θάνατι εντάξει με την τήρηση των όρων χωρίς να κοπιάζει για τίποτα εδώ μέσα κι έτσι θα παραμένει στο σπίτι διάγοντας την ίδια ανεύθυνη ζωή που διήγαγε πάντα. Όμως, σκέφτηκα κάτι σχετικά με το πώς μπορούμε να καταργήσουμε την υπηρέτρια και ν' αποτρέψουμε μια οποιαδήποτε άλλη νάρθει στη θέση της». «Καταλαβαίνω τι θέλετε να πείτε κύριε Λαπετούζα αλλά γιατί τέτοιο ενδιαφέρον για την πώληση αυτού του διαμερίσματος; Μήπως ενδιαφέρεστε να το αγοράσετε εσείς μετά την κατάσχεσή του;» «Ας μην βιαζόμαστε κύριε Γενικέ· κατ' αρχάς δεν είναι σίγουρο ότι θα πετύχουμε τον σκοπό μας, μην ξεχνάτε ότι ο Λαέρτης θα κάνει τα πάντα για να μην χάσει το βόλεμά του και κατά δεύτερον δεν είπα ότι ενδιαφέρει εμένα προσωπικά ν' αγοράσω το διαμέρισμα...»

Ο Λαέρτης δεν μπορεί να πιστέψει στ' αυτιά του. Κι εκείνο τ' άλλο πρόσωπο με το προσωνύμιο Γενικός ποιος είναι; Ποιας υπηρεσίας Γενικός είναι; Του υπουργείου δικαίου ίσως. Προς στιγμήν σκέφτεται να μπει στο δωμάτιο για να τους πιάσει επ' αυτοφώρω. Θα τους φέρει σε δύσκολη θέση βέβαια εάν έκανε κάτι τέτοιο κι ίσως ν' ανάγκαζε τον κλητήρα ν' αποκαλύψει ολόκληρο το σχέδιο τής απομάκρυνσής του απ' το διαμέρισμα. Κι αν δεν μιλούσε, θα τον απειλούσε με αγωγή εναντίον του, κάτι φυσικά που δεν το θέλει ο κλητήρας κι ο κάθε κλητήρας που επιδιώκει προαγωγές κι υψηλούς διορισμούς. Θα είχε μάρτυρα αυτόν τον κύριο Γενικό αλλά θα μπορούσε να βασιστεί σ' έναν αξιωματούχο τού υπουργείου δικαίου; Όλ' οι υπάλληλοι υποστηρίζονται μεταξύ τους λόγω ενός είδους συναδελφικής αλληλεγγύης κι αν τολμούσε να ζητήσει την βοήθειά του ίσως αυτός να έπαιρνε το μέρος τού κλητήρα και να τον έβαζε σε μεγαλύτερους μπελάδες κατηγορώντας τον ψευδώς ως συκοφάντη.

Την τελευταία στιγμή αποφασίζει να μην ανοίξει την πόρτα γιατί μπορεί να βρεθεί προ δυσάρεστων εκπλήξεων. Επομένως, τι απομένει τώρα γι' αυτόν; Εκείνη την ώρα χτυπάει το ρολόι τού τοίχου που βρίσκεται κρεμασμένο πάν' απ' την κεντρική είσοδο, αλλά ο Λαέρτης δεν μπορεί να δει τι ώρα είναι γιατί βρίσκεται στην άλλη άκρη τού διαδρόμου και η πυκνή σειρά των κρεμασμένων ρούχων τού κρύβει το ρολόι. Πρέπει να μεταβεί σύντομα στην άλλη άκρη αλλά χωρίς να κάνει θόρυβο ή ν' ακουμπήσει κάποιο αντικείμενο και το ρίξει. Πρέπει να δει τι ώρα είναι γιατί θα ξημερώσει όπου νάναι και οφείλει να βρίσκεται στην δουλειά στην ώρα του.

Πλησιάζοντας την εξώπορτα θυμάται την ακαταστασία στο υπνοδωμάτιό του και σκέφτεται ότι πριν φύγει πρέπει να τακτοποιήσει τον

χώρο για να μην έχει δικαιολογία ο κλητήρας να τον απομακρύνει μια για πάντα απ' το διαμέρισμα. Όταν φτάνει στην εξώπορτα διαπιστώνει ότι είναι περασμένες επτά και τον καταλαμβάνει μια μεγάλη αγωνία. Δεν προλαβαίνει να συγυρίσει το δωμάτιο γιατί χρειάζεται αρκετό χρόνο για να ντυθεί κι έπειτα να περπατήσει μέχρι να φτάσει στη δουλειά.

Με κάποιους σύντομους υπολογισμούς καταλαβαίνει ότι πρέπει να επιλέξει είτε να μείνει στο δωμάτιο και να βάλει μια τάξη, πράγμα που θα τον καθυστερήσει σημαντικά, με συνέπεια να φτάσει στη δουλειά του αργά και να υποστεί τις κυρώσεις, πιθανόν μια απόλυση, είτε να το παρατήρει όπως είναι και να τιμωρηθεί με κατάσχεση αλλά να φτάσει στη δουλειά στην ώρα του και να μην απολυθεί.

Δεν μπορεί να πάρει κάποια απόφαση γιατί το δίλημμα είναι μεγάλο. Πρέπει, όμως, ν' αποφασίσει τι θα κρατήσει στη ζωή του: Την δουλειά ή το διαμέρισμα; Ό,τι και να χάσει πάντως θά ναι εις βάρος του. Του χρειάζονται και τα δύο για να συνεχίσει να ζει όπως αυτός θέλει.

Κάποια στιγμή ανοίγει η πόρτα τού δωματίου στην άλλη άκρη τού διαδρόμου και βγαίνουν ο Γενικός μαζί με τον κλητήρα. Ο κλητήρας που προπορεύεται προτιμά να σκύψει για να περάσει κάτ' απ' τα κρεμασμένα ρούχα και να διασχίσει τον διάδρομο· τότε βλέπει τα πόδια τού Λαέρτη στην άλλη άκρη. Του φωνάζει να έρθει κοντά του για να του μιλήσει αλλά ο Λαέρτης θεωρώντας ότι ο κλητήρας κατάλαβε ότι κρυφάκουγε, μπαίνει γρήγορα στο δωμάτιο, παίρνει τα ρούχα τής δουλειάς, εξέρχεται απ' την κεντρική είσοδο και κατεβαίνει με ταχύτητα τα σκαλιά υπηρεσίας. Όταν φτάνει στο ισόγειο αλλάζει ρούχα και ξεκινάει για τη δουλειά του παίρνοντας άλλο δρόμο απ' τον σύνηθες για να μην συναντήσει τον κλητήρα.

**

Καθοδόν για τ' ορφανοτροφείο όπου εργάζεται, ο Λαέρτης συλλογίζεται όλα όσα συνέβησαν την χθεσινή μέρα και διαπιστώνει ότι μετ' από πολλά χρόνια είν' η πρώτη φορά που βιώνει ένα επεισοδιακό απόγευμα. Ενώ η διάθεσή του είναι κακή εξαιτίας αυτών των άσχημων περιστατικών, νιώθει μια ανεξήγητη ικανοποίηση που έστω και για λίγο έσπασε αυτή η μονοτονία τής ζωής του. Θα προτιμούσε φυσικά να μην είχε συμβεί τίποτ' απ' τα χθεσινά αλλά πάλι όλα στη ζωή αυτή έχουν ένα τίμημα, ακόμα και το ξεπέραςμα τής πλήξης μέσω αρνητικών γεγονότων.

Όσο πλησιάζει τ' ορφανοτροφείο, διαφορετικές σκέψεις, σκέψεις που έχουν να κάνουν με τη δουλειά του, κυριαρχούν τώρα στον νου του. Ξέρει ότι δεν του αρέσει η δουλειά αυτή γιατί του τρώει πολύ χρόνο απ' τη ζωή του κι αναγκάζεται να στριμώχνει τα ενδιαφέροντά του όπως-όπως στο τέλος τής κάθε κουραστικής μέρας.

Έπειτα, σε καθημερινή βάση πρέπει να συνομιλεί με εφήβους και παιδιά, να δίνει συμβουλές, να καθοδηγεί και φυσικά να τιμωρεί –ναι, να τιμωρεί· απλούστατα γιατί τα παιδιά είναι παιδιά κι έχουν άλλες ανάγκες κι άλλα ενδιαφέροντα απ' αυτά που θέλει να τους επιβάλλει ο κάθε περιχαρακωμένος μ' αυστηρούς κανόνες κι οργανωμένος με βαρετές ασχολίες χώρος. Και τ' ορφανοτροφείο που δουλεύει ένας τέτοιος χώρος είναι γεμάτος παρατημένα απ' τους γονείς τους παιδιά, άλλα κακομαθημένα, άλλα φοβισμένα, άλλα εκδικητικά και γεμάτα θυμό κι άλλα τελείως νωθρά κι άνευρα.

Όμως, δεν μπορεί να κάνει και κάτι άλλο απ' το να τ' ανέχεται και να τα επιπλήττει κάθε φορά που κάνουν του κεφαλιού τους.

Ο ίδιος δουλεύει στο τμήμα των εγγραφών και της τροφοδοσίας τού ορφανοτροφείου κι όταν βρίσκεται κλεισμένος στο γραφείο του, που θα πει ότι τότε είν' απαλλαγμένος απ' την παρουσία παιδιών κι απ' τα βασανιστήρια στα οποία τον υποβάλλουν, έχει μια σχετική ησυχία και μπορεί να νιώσει ότ' είναι εργαζόμενος κι όχι θηριοδασστής.

Αλλά υπάρχουν φορές που είν' υποχρεωμένος να εκτελεί κι άλλα χρέη, όπως να εποπτεύει το προαύλιο και τους μεγάλους και φαρδείς διαδρόμους τού κτηρίου· και τότε πάντα κάτι άσχημο συμβαίνει, ξεκινημένο φυσικά απ' τα παιδιά, που θα τον βγάλει εκτός εαυτού και στο τέλος θα τον χτικιάσει.

Αυτό είν' αρκετό για να του χαλάσει όλη την μέρα και να τον κάνει να υπόσχεται στον εαυτό του ότι τούτη είν' η τελευταία φορά που δουλεύει εκεί κι ότι θα ετοιμάσει την παραίτησή του για να την υποβάλει στην διευθύντρια τού ιδρύματος· αυτή, όμως, θα προσπαθήσει να τον καθησυχάσει και θα του τάξει κάποιο γενναίο δόσιμο ή ίσως να ζητήσει από κάποιο άλλο μέλος τού προσωπικού να τον υποστηρίξει στο δύσκολο έργο τής εποπτείας των παιδιών.

Τίποτ' απ' αυτά, φυσικά, δεν γίνεται κι ο Λαέρτης ξαναβρίσκεται στο ίδιο αμετακίνητο σημείο μέχρι την επόμενη φορά που θ' αναγκαστεί να δώσει νέες υποσχέσεις στον εαυτό του περί παραιτήσεώς του.

Ο ίδιος γνωρίζει ότι αν παραιτηθεί θα δυσκολευτεί να βρεί ξανά δουλειά και ποιος ξέρει τι νέα τυραννία θα συνιστά ο κάθε επόμενος πιθανός διορισμός ή πρόσληψη σ' ένα καινούργιο πόστο. Έτσι υπομένει την κατάσταση μέσα στο ίδρυμα και σιωπά.

Έπειτα, πέραν των παιδιών έχει να κάνει και με τους συναδέλφους του που στην πραγματικότητα δεν διαφέρουν και πολύ απ' τα παιδιά. Μ' αυτούς πρέπει ν' αντιμετωπίσει ένα σωρό απωθημένα, παραξενιές και μικρότητες. Υπάρχουν φορές που δεν διστάζουν να τον βλάψουν ή να τον δυσφημίσουν ή στην καλύτερη περίπτωση να τον χλευάσουν, μα συχνά κάνει τον αδιάφορο και δίνει έτσι τόπο στην οργή. Είναι γεγονός ότι δεν θέλει να τους βλέπει καν, ούτε να συνομιλεί μαζί τους, αλλά είναι φορές που αναγκάζεται να συνεργάζεται μ' αυτούς για την επιτέλεση κάποιων καθηκόντων. Βράζει, βέβαια, μέσα του αλλά φοβάται ότι αν εκραγεί ίσως και να σημάνει αυτό την απόλυσή του.

Όλες αυτές οι σκέψεις τον καταβάλλουν σημαντικά και δυστυχώς γι' αυτόν είναι σκέψεις που τις κάνει κάθε πρωί πηγαίνοντας στ' ορφανοτροφείο. Έτσι, περνάει τη μεγάλη πύλη τού ιδρύματος γεμάτος άγχος και φόβο για το τι θ' αντικρίσει και την σημερινή ημέρα, πόση ψυχική οδύνη θα πρέπει να νιώσει πάλι, πόσους εξευτελισμούς θα πρέπει ν' ανεχτεί και πόσες φορές θα σκεφτεί την πιθανότητα τής παραίτησής του. Ανοίγει το βήμα του κι άλλο για να φτάσει στην ώρα του και παρά το γεγονός ότι τα πρόσφατα περιστατικά στο σπίτι τον καθυστέρησαν σημαντικά, φτάνει στο ορφανοτροφείο νωρίτερα.

Το ίδρυμα είναι χτισμένο στις παρυφές τής πόλης σε περίοπτη θέση, γεμάτη κέδρους, πεύκα κι άφθονη χλόη, απεριποίητη όμως. Από εκείνο το σημείο μπορεί κανείς να δει να ορθώνεται στην ακριβώς απέναντι πλευρά τής πόλης το μέγαρο δικαστηρίων.

Το κτήριο αποτελείται από τέσσερις τετραώροφες πτέρυγες που ενωμένες σχηματίζουν ορθογώνιο παραλληλεπίπεδο. Στα σημεία των ενώσεων τους υψώνονται οκταγωνικοί πύργοι όπου στον καθ' ένα στεγάζονται τα γραφεία κι οι γραμματείες. Στους τέσσερις ορόφους τού πελώριου

οικοδομήματος συναντάει κάποιος εκατοντάδες κοιτώνες για την νυχτερινή και μεσημεριανή κατάκλιση των παιδιών ενώ στο ισόγειο υπάρχουν ειδικά διαμορφωμένοι χώροι για την βιβλιοθήκη, την μεγάλη σάλα των εκδηλώσεων και το εστιατόριο με την τραπεζαρία.

Αυτό που κάνει εντύπωση είν' οι απότομες οξυκόρυφες στέγες και τα πολύ μικρά παράθυρα με προεξοχή που θυμίζουν τετράγωνες πολεμίστρες. Εντός αυτής της αρχιτεκτονικής σύνθεσης συναντάει κανείς ένα τεράστιο κήπο με χλόη, δέντρα και ξύλινα παγκάκια περιμετρικά αυτού του κήπου.

Στο εσωτερικό η διάταξη όλων των μεγάλων χώρων και των δωματίων είναι ιδιαίτερα περίπλοκη κι ο επισκέπτης εύκολα μπορεί να χαθεί εάν δεν συμβουλευτεί τους χάρτες τού κτηρίου που είν' αναρτημένοι στους τοίχους τού κάθ' ορόφου. Όπου κι αν στρέψει το βλέμμα του βλέπει παντού ξυλόγλυπτα, διακοσμητικά τζάκια και δάπεδα από σκληρό ξύλο, καλυπτόμενα με χαλιά. Τέλος, το ύψος τής όλης κατασκευής είναι δυσθεώρητο λόγω των ασυνήθιστα ψηλοτάβανων ορόφων.

Μπαίνοντας στ' ορφανοτροφείο ο Λαέρτης κατευθύνεται βιαστικά στο γραφείο του που βρίσκεται στην σοφίτα τού ενός εκ των τεσσάρων πύργων. Δεν επιθυμεί πρωί-πρωί συναντήσεις με παιδιά αλλά ούτε και με συναδέλφους του γιατί ύστερ' απ' τα χθεσινά η διάθεσή του κι η ψυχολογική του κατάσταση, γενικότερα, είν' άκρως βεβαρυμένη και δεν θέλει να την επιδεινώσει κι άλλο.

Ο μόνος χώρος που ήταν άδειος, όταν ο Λαέρτης έπιασε δουλειά εδώ και μπορούσε να χωρέσει ίσα ίσα ένα γραφείο, ήταν αυτή η σοφίτα –πρόκειται για ένα τόσο στενό δωμάτιο που πρέπει πάντα να περνάει πάν' απ' το έπιπλο τού γραφείου για να κάτσει στην ψάθινη, ξύλινη καρέκλα.

Δεν έφερε αντίρρηση όταν του τον προσέφεραν –δεν μπορούσε να κάνει κι αλλιώς– και αμέσως τον εφοδίασαν μ' αυτό το παλιό γραφείο κι με μια μικρή βιβλιοθήκη με τέσσερα ράφια. Αυτά τα έπιπλα ήταν σ' αχρησία κι η διοίκηση ήταν έτοιμη να τα πετάξει όταν εμφανίστηκε ο Λαέρτης για ν' αναλάβει τα καθήκοντά του πριν από τριάντα ακριβώς χρόνια. Παραδόθηκαν λοιπόν σ' αυτόν που τελειώς μόνος του τα μετέφερε στην σοφίτα, ελλείψει φυσικά πνεύματος σύμπνοιας μεταξύ αυτού και του προσωπικού, ανεβαίνοντας τουλάχιστον διακόσια σκαλοπάτια για να φτάσει στην κορυφή τού πύργου.

Δεν προλαβαίνει να μπει στο κτήριο και μια ομάδα είκοσι παιδιών, βλέποντάς τον νά 'ρχεται από μακριά, τον περιμένει στην είσοδο τής δυτικής πτέρυγας. Έχουν ξυπνήσει πιο νωρίς για να πάνε στο εστιατόριο για το πρωινό τους κι επειδή κάνουν αρκετή φασαρία ο Λαέρτης τα πλησιάζει και τα κοιτάει αρχικά μ' αυστηρό βλέμμα. Όμως, η φασαρία συνεχίζεται κι αναγκάζεται να τ' απειλήσει με τιμωρία εάν δεν σωπάσουν. Έν' απ' αυτά τον πλησιάζει, του τραβάει το σακάκι απ' την άκρη και τον κοιτά παιζογελώντας. Αυτός με μια κίνηση απότομη τού το παίρνει απ' το χέρι και τότε άλλα τέσσερα απ' το τσούρμο έρχονται για να τον ξεσυνοριστούν τραβώντας, όλα μαζί, το σακάκι του ξανά. Με μια έντονη κίνηση ξανά τα σπρώχνει κι τρέχει προς την είσοδο τού πύργου. Τότε και τα είκοσι τον ακολουθούν με φωνές ως τις σκάλες που είν' έτοιμος ν' ανέβει. Στρίβει απότομα προς το μέρος τους και τα κοιτάει θυμωμένος κι αυτά σταματούν. Κάνει ν' ανέβει τις σκάλες με την πλάτη προς αυτά κι αμέσως ξεθαρρεύουν κι αρχίζουν πάλι τις φωνές και το χάζι. Κάθε που γυρνάει προς το μέρος τους αυτά μαρμαρώνουν. Αυτό το παιχνίδι συνεχίζεται γι' αρκετή ώρα μέχρι που η πείνα κι η κούραση τ' αναγκάζει να σταματήσουν και να

επιστρέψουν πίσω, κατευθυνόμενα τώρα προς την τραπεζαρία μέσα σ' απερίγραπτη χλαλοή.

Ο Λαέρτης απηυδισμένος συνεχίζει την ανάβαση απ' το στενό σπειροειδές κλιμακοστάσιο που οδηγεί στο γραφείο του. Σ' αυτόν τον πύργο δεν υπάρχουν άλλα γραφεία ή γραμματείες παρά μόνον η σοφίτα με το γραφείο του κι έτσι χαίρεται που από εδώ και μπρος δεν πρόκειται να συναντήσει κανέναν. Το φως μέσα στους πύργους είναι πολύ χαμηλό κι αυτό το λίγο που μπαίνει οφείλεται στ' αραιά τοποθετημένα παράθυρα-πολεμίστρες κατά ύψος τού πύργου.

Στα μέσον αυτής της κουραστικής διαδρομής ακούει μια σκούπα να σαρώνει τις σκάλες. Σε λίγο συναντά μια καθαρίστρια που έχει κατεβασμένα τα μούτρα και μόλις τον ακούει να έρχεται κάνει πως δεν τον βλέπει και συνεχίζει το σκούπισμα. Είναι μια παχιά γυναίκα γύρω στα εξήντα, με πρόσωπο πρησμένο και μάτια εξογκωμένα.

Ο Λαέρτης την πλησιάζει, την καλημερίζει και περιμένει να παραμερίσει για να περάσει, όμως η καθαρίστρια συνεχίζει τη δουλειά της χωρίς να του δώσει απολύτως καμμία σημασία. Η σκάλες στον κάθ' έν' απ' τους τέσσερις πύργους, εν αντιθέσει με όλες τις υπόλοιπες σκάλες τού ιδρύματος, είναι στενές και σε περίπτωση συνάντησης δύο ατόμων ο ένας πρέπει να στριμωχτεί πολύ για να περάσει ο άλλος.

Η καθαρίστρια είναι ογκώδης κι ακόμα κι αν προθυμοποιηθεί κάποια στιγμή να στριμωχτεί για να περάσει ο Λαέρτης, αυτό μάλλον θάναι δύσκολο. Αλλά αυτή δεν λέει να σταματήσει το σκούπισμα κι ο Λαέρτης έρχεται σε δύσκολη θέση. Να της ξαναμιλήσει με επιταχτικό τόνο φωνής αυτή τη φορά μήπως καταλάβει ότι πρέπει να τον αφήσει να περάσει; Ή να περιμένει μέχρι να τελειώσει το σκούπισμα σ' εκείνο το σκαλοπάτι και να την αφήσει να παραμερίσει από μόνη της μετά; Φυσικά βιάζεται να πάει στο γραφείο του γιατί οι υποθέσεις τού ιδρύματος τρέχουν και μπορεί να κατηγορηθεί για ολιγωρία απ' την διεύθυνση. Σκέφτεται να διαπληκτιστεί μαζί της γι' αυτή της την αγένεια αλλά εκ πείρας γνωρίζει ότι μια διένεξη μπορεί να οδηγήσει σε μια σειρά από κλιμακωτές αντιδράσεις με τελική έκβαση την απόλυσή του ίσως ή την στέρηση μισθού, έστω. Έτσι, περιμένει λίγο να δει την αντίδραση τής καθαρίστριας η οποία ξεσκονίζει το ίδιο σημείο ξανά και ξανά σαν να μην πείθεται ότι καθάρισε επαρκώς και πρέπει να κάνει ό,τι περνάει απ' το χέρι της για ν' αστράψει.

Ο Λαέρτης παρακολουθεί τις παλινδρομικές κινήσεις τής σκούπας πάνω στην επιφάνεια και θυμάται την μητέρα του που έκανε παρόμοιες κινήσεις όταν τίνανε τα ρούχα χωρίς παύση, πιστεύοντας ότ' οι σκόνες αρνούνται ν' απομακρυνθούν απ' το ύφασμα και μόνον μ' αλλεπάλληλα τινάγματα τής αυτής έντασης και διάρκειας θ' αναγκαστούν να εγκαταλείψουν το ρούχο.

«Η διευθύντρια είναι θυμωμένη μαζί σας κύριε Λαέρτη, το ξέρετε;» του είπε ξαφνικά κι απροσδόκητα η καθαρίστρια συνεχίζοντας να σκουπίζει κι έχοντας την πλάτη της στραμμένη προς το μέρος του. Ο Λαέρτης πήρε το βλέμμα του απ' την σκούπα και το κατεύθυνε προς το κεφάλι της, «Είναι θυμωμένη; Μαζί μου; Γιατί;» Προσπαθεί να θυμηθεί μήπως είχε κάνει κάποιο λάθος στην εκτέλεση των καθηκόντων του τις τελευταίες μέρες ή μήπως είχε μιλήσει άσχημα σε κάποιον συνάδελφό του ο οποίος θα έκανε μετά παράπονα στην διεύθυνση, αλλά αδυνατεί να βρει κάποιο πταίσμα στην όλη του παρουσία. Ίσως να διαδόθηκε καμμιά συκοφαντία εις βάρος του από κάποιον κακόβουλο

υπάλληλο τού ιδρύματος, πράγμα τ' οποίο θάναι και το πιθανότερο μιας και τελικά αδυνατεί να θυμηθεί ένα έστω υπηρεσιακό σφάλμα εκ μέρους του.

«Σκέφτεται να σας διώξει ξέρετε», κι η όψη της παίρνει μια έκφραση ικανοποίησης εκείνη τη στιγμή, κάτι που δεν μπορεί να δει ο Λαέρτης. «Να με διώξει; Αυτό είν' αδύνατον' προ μιας απόλυσης γίνονται επιπλήξεις πρώτ' απ' την διευθύντρια, όπως γνωρίζετε, κι αφού δεν έγινα δέκτης παραπόνων ακόμα, σημαίνει ότι μάλλον αυτό δεν ισχύει. Έπειτα, αν επιθυμούσε κάτι τέτοιο θα μου το είχε πει σε μένα τον ίδιο. Αλήθεια, εσείς πώς έχετε μια τέτοια πληροφόρηση; Ποιος σας την έδωσε;» «Μ' ακούγεται απ' όλους εδώ μέσα ήδη απ' τις πρώτες πρωινές ώρες· η νυχτερινή βάρδια αυτό ισχυρίζεται, τουλάχιστον».

Ο Λαέρτης ξέρει ότι η καθαρίστρια ψεύδεται ή υπερβάλλει γιατί είναι γνωστό σ' όλους τους υπαλλήλους τού ιδρύματος ότι οι καθαρίστριες αρέσκονται στο να στήνουν αυτί όπου βρεθούν μέσα στο κτήριο όταν έχουν την υποψία ότι κάτι σημαντικό πρόκειται να ειπωθεί. Τότε πλησιάζουν όσο πιο κοντά μπορούνε την πηγή τής όποιας πληροφόρησης και κάνοντας ότι σκουπίζουν ή ότι καθαρίζουν, απορροφούν την πληροφορία σαν σφουγγάρι κι ύστερα την διαδίδουν σ' όλο το κτήριο γαρνίροντάς την μ' ένα σωρό ψέματα. Αυτό κάπως τον καθησυχάζει.

«Στο γραφείο σας όπου ήμουν νωρίτερα για να καθαρίσω βρίσκεται ένας φάκελος, υποψιάζομαι ότι πρέπει να περιέχει κάποια επιστολή τής διευθύντριας σχετικά με την απόλυσή σας!» του ξεστομίζει η καθαρίστρια και τα μάτια της βγάζουν μια λάμψη μοχθηρίας. «Τότε αφήστε με να περάσω για να το διαπιστώσω ιδίοις όμμασι», της λέει με μια αγωνία στην φωνή του που όσο περνάει η ώρα μεγαλώνει καθώς πιστεύει ότι η καθαρίστρια μπορεί και ν' άνοιξε τον φάκελο και να διάβασε τα περί μιας υποτιθέμενης απόλυσής του.

«Δεν έχω τελειώσει ακόμα κύριε Λαέρτη με το σκούπισμα!» του αποκρίθηκε με την ίδια μοχθηρή όψη στο βλέμμα της. Τώρα είν' αδύνατο για τον ίδιο να περιμένει όπως πριν, όταν πρωτοσυνάντησε την καθαρίστρια, που συνεχίζει να σκουπίζει το ίδιο σκαλοπάτι. Η πληροφορία αυτή τής καθαρίστριας μπορεί και νάναι αληθινή τελικά και πρέπει να βιαστεί για να διαβάσει την επιστολή. Όσο καθυστερεί μπορεί και ν' αποβεί εις βάρος του γιατί η διευθύντρια μάλλον θα τον περιμένει στο γραφείο της και μια διευθύντρια δεν είναι διατεθειμένη ποτέ να περιμένει επί μακρόν ένα υπαλληλάκο πότε θα προθυμοποιηθεί να εμφανιστεί μπροστά της. Αυτό και μόνον ίσως να την εκνευρίσει και να την κάνει τελείως αμετανόητη ως προς την ειλημμένη απόφασή της περί απολύσεως τού Λαέρτη. Σ' αντίθετη περίπτωση έχει κάποιες ελπίδες να την μεταπείσει, να της εξηγήσει με τρανταχτά επιχειρήματα ότι μπορεί και να κάνει και λάθος, ότι όλ' αυτά που ενδεχομένως της είπαν για την υπηρεσιακή του ανεπάρκεια είν' ανακρίβειες –προσέχοντας βέβαια στο σημείο αυτό να μην κατηγορήσει κανέναν άδικα μιας και δεν έχει αδιάσειστα στοιχεία περί συκοφαντικής του δυσφήμισης.

Πλησιάζει κι άλλο την καθαρίστρια και τώρα δεν τους χωρίζει κανένα σκαλί. «Μπορείτε να παραμερίσετε λιγάκι για να χωρέσω;» Η καθαρίστρια ξέρει ότι θα στριμωχτούν πολύ και δαγκώνει το κάτω χείλος της πριν παραμερίσει. Προς μεγάλη του έκπληξη όμως δεν βάζει το στήθος της προς το κάγκελο τής σκάλας αλλά την πλάτη της! Ο Λαέρτης είν' αναγκασμένος να περάσει από μπροστά της με αποτέλεσμα νάρθουν τα δύο πρόσωπα σ' απόσταση αναπνοής. Αρχικά διστάζει αλλά πάλι δεν της ζητάει ν' αλλάξει προσανατολισμό γιατί βιάζεται.

Την ώρα που τα δύο σώματα εφάπτονται για τα καλά λες κι είν' έτοιμα ν' αγκαλιαστούν, ο Λαέρτης κοιτάει άθελά του το πλούσιο στήθος της που γίνεται ακόμα πλουσιότερο λόγω του σφιχτού στηθόδεσμου που φοράει κι αμέσως μετά τα βλέμματά τους συναντιούνται. Η καθαρίστρια τον κοιτάει με μια ξετσιπωσιά που αναγκάζει τον Λαέρτη να στρέψει το βλέμμα του αλλού. Σε αυτήν του την αποστροφή συντελεί και μια αποφορά που βγαίνει απ' το σώμα της. Χωρίς να γυρίσει να την κοιτάξει συνεχίζει ν' ανεβαίνει επιτέλους τις σκάλες αφήνοντας πίσω του την ενοχλητική γυναίκα.

Τελικά όταν μπαίνει στο γραφείο του ανάβει το αμπαζούρ για να βλέπει (εδώ στην κορυφή τού πύργου δεν υπάρχει παράθυρο) και προς μεγάλη του έκπληξη διαπιστώνει ότι δεν υπάρχει καμιά επιστολή πάνω στο γραφείο. Κάνει ένα γύρο το κεφάλι του ψάχνοντας τον φάκελο αλλά δεν βλέπει τίποτα. Σκύβει κάτ' απ' το έπιπλο τής βιβλιοθήκης, ψάχνει έπειτα τα ράφια κι υποψιάζεται ότ' η καθαρίστρια πρέπει νάχει πάρει τον φάκελο μαζί της για να τον ταλαιπωρήσει.

Βγαίνει γρήγορ' απ' το γραφείο και κατεβαίνει τις σκάλες για να την προλάβει. Πιστεύει τώρα ότι πρέπει νάχει φύγει γιατί δεν θέλει να την πιάσει και να του δώσει εξηγήσεις περί της εξαφάνισης τού φακέλου. Πράγματι, η καθαρίστρια δεν είναι στο σημείο που την συνάντησε πρωτύτερα και θεωρεί ότι επιβεβαιώνονται έτσι οι υποψίες του. Συνεχίζει να κατεβαίνει μήπως και την συναντήσει πιο κάτω αλλά διαπιστώνει ότι η καθαρίστρια δεν υπάρχει πουθενά, τουλάχιστον σ' όλο το κλιμακοστάσιο αυτού του πύργου. Μα πώς είναι δυνατόν να πρόλαβε να κατέβει όλες αυτές τις σκάλες; σκέφτεται· είναι τόσες πολλές και λόγω πάχους που την καθιστούν δυσκίνητη σίγουρα θα την προλάβαινε κάπου.

Τι να κάνει τώρα; Αν λέει αλήθεια για την επιστολή πρέπει να την βρει για να του την δώσει να την διαβάσει, ίσως να μιλάει πράγματι για την απόλυσή του, ειδικά αν δώσει πίστη στα λόγια της. Μπορεί όμως κιόλας να την εμπιστευτεί; Αν αρχίσει το ψάξιμο σ' όλο το κτήριο θα χρονοτριβήσει σημαντικά από τις υπηρεσιακές του υποθέσεις κι αυτό ίσως να του στοιχίσει. Επιπλέον, αν τυχόν την βρει σύντομα, αυτή ίσως να του αρνηθεί ότι πήρε μαζί της την επιστολή, ενώ άμα την πιέσει μπορεί ν' αρχίσει να φωνάζει και να κατηγορηθεί για παρενόχληση εν ώρα εργασίας. Ίσως οφείλει να γυρίσει στο γραφείο και να αρχίσει να δουλεύει για να μην σπαταλήσει κι άλλο πολύτιμο χρόνο· όμως, τι θα γίνει με την επιστολή; Να προσποιηθεί ότι δεν υπάρχει επιστολή κι ότι όλο αυτό ήταν ένα κακόγουστο αστείο τής καθαρίστριας;

Εκείνη τη στιγμή τον πλησιάζει ένας απ' τους νταήδες εφήβους τού ιδρύματος και τον απειλεί ότι αν δεν του δώσει τσιγάρο να καπνίσει θα βρει άσχημο μπελά κατά το σχόλασμα. Ο Λαέρτης όμως είν' ακόμα απορροφημένος στις σκέψεις του και δεν του δίνει σημασία. «Δεν ακούς τι σου είπα;» του φωνάζει με αγένεια ο έφηβος. Χωρίς να διακόψει τις σκέψεις του, που τώρα τον απασχολούν όσο τίποτα άλλο, βγάζει μηχανικά ένα πακέτο τσιγάρα, του το δίνει ολόκληρο χωρίς περιστροφές και συνεχίζει την περισυλλογή. Είν' η πρώτη φορά που δεν αντιδρά σε τέτοιου είδους επιθυμίες εκ μέρους ενός εφήβου τού ιδρύματος. Αυτός τον χτυπάει στην πλάτη με δύναμη σαν να του υπαινίσσεται ότι την επόμενη φορά πρέπει νάναι πιο σβέλτος στις εκκλήσεις του κι απομακρύνεται.

Ο Λαέρτης ανεβαίνει ξανά τις σκάλες κι επιστρέφει στο γραφείο του χωρίς να επεξεργαστεί στο μυαλό του καν το περιστατικό με τον έφηβο, λες και δεν συνέβη ποτέ. Μπαίνοντας μέσα βλέπει να στέκεται δίπλα στην μικρή βιβλιοθήκη η υποδιευθύντρια τού ορφανοτροφείου και να τον περιμένει με τα

χέρια στη μέση. Μόλις τον αντικρίζει, αρχίζει να χτυπά γρήγορα και νευρικά στο πάτωμα την άκρη τού πέλματος τού προτεταμένου αριστερού της ποδιού. Ο Λαέρτης αμέσως υποκλίνεται και σπεύδει να της προσφέρει το κάθισμα που βρίσκεται μπροστ' απ' το γραφείο του.

«Όχι κύριε Λαέρτη, δεν θα κάτσω, ήρθα για να σας τιμωρήσω!» του είπε με σοβαρό ύφος κι έβγαλε μια επιστολή απ' την τσέπη τού κόκκινου κι ολομέταξου ταγέρ της. Ο Λαέρτης μόλις βλέπει αυτή την κίνηση τής υποδιευθύντριας μένει άναυδος. Η επιστολή στην οποία αναφερόταν η καθαρίστρια βρίσκεται τώρα στα χέρια της υποδιευθύντριας; Μα πώς είναι δυνατόν αυτό; Άρα του έλεγε ψέματα η καθαρίστρια, δεν είχε δει καμμία επιστολή πάνω στο γραφείο του. Αλλά πώς γνώριζε λοιπόν για την ύπαρξή της. Είν' απίθανο να είχε μάθει από κάπου για το περιεχόμενό της γιατί τα υπηρεσιακά έγγραφα διακινούνται μ' απόλυτη μυστικότητα μέσα στο ίδρυμα· επομένως; «Να,...να με τιμωρήσετε; Γιατί κυρία υποδιευθύντρια;» «Είστε πολύ απρόσεχτος κύριε Λαέρτη και δεν έχετε επίγνωση ορισμένες φορές των πράξεών σας. Μήπως είστε αφηρημένος; Ελπίζουμε πως όχι, γιατί η αφηρημάδα διώκεται ποινικά σ' αυτήν την δουλειά. Μην ξεχνάτε ότι έχουμε να κάνουμε με νεαρά άτομα· τα περισσότερα διακρίνονται για τις ανεπιθύμητες συμπεριφορές τους –γνωρίζετε βέβαια ποιες είν' οι ανεπιθύμητες συμπεριφορές κύριε Λαέρτη, έτσι δεν είναι;» και κοιτώντας τον με δυσπιστία του λέει με ειρωνεία, «Ή μήπως όχι; Δεν περάσατε από εκπαίδευση πριν ενταχθείτε στο εργατικό δυναμικό τού ιδρύματος;» Ο Λαέρτης δεν ξέρει τι να απαντήσει και μένει να την κοιτάει χωρίς να σαλεύει καν. «Γιατί δεν μιλάτε κύριε Λαέρτη; Μάλλον ξέρετε ότι είστε φταίχτης κι αδυνατείτε να βρείτε και την παραμικρή δικαιολογία. Αλλά ακόμα και να βρείτε την πιο πειστική δικαιολογία, δεν θα μπορέσετε να ξεμπερδέψετε εύκολα απ' αυτή την ιστορία στην οποία μόλις μπλεχτήκατε γιατί σας είδαν αρκετά μάτια, πλην των δικών μου, αλλά εγώ έχω πάντα εμπιστοσύνη στα λεγόμενα των ανθρώπων τού ορφανοτροφείου».

Καθόλη τη διάρκεια των επιπλήξεών της, η υποδιευθύντρια έκανε έντονες χειρονομίες κι όπως έπεφτε το φως τού αμπαζούρ πάνω της και φαινόταν η σκιά της στον απέναντι τοίχο, αυτή φάνταζε τόσο τρομακτική που αν κάποιος κοίταζε μόνον τον ίσκιο της θα θεωρούσε ότι ανέβηκε κάποιος αρχαίος δαίμονας απ' τα τάρταρα.

«Λυπάμαι αλλά...» προλαβαίνει να πει μ' ενοχικό ύφος ο Λαέρτης πριν η υποδιευθύντρια εναποθέσει με δύναμη τον φάκελο πάνω στο γραφείο του και φύγει με φόρα απ' την σοφίτα, αφού κλείσει την πόρτα απότομα.

Ο Λαέρτης αρπάζει τον φάκελο γρήγορα και με μεγάλη αγωνία τον ανοίγει για να δει τι γράφει η επιστολή. Είν' έτοιμος να αντιμετωπίσει ακόμα και το χειρότερο, δηλαδή μια απόλυση· αλλά απόλυση για ποιόν λόγο; Η υποδιευθύντρια δεν ήταν καθόλου σαφής πριν και αντί να διαφωτίσει τα πράγματα τα συσκοτίσε ακόμα περισσότερο, παρατείνοντας την αγωνία του.

Η επιστολή με λίγα λόγια λέει ότι οι κανόνες που αφορούν στον τρόπο διαχείρισης τής συμπεριφοράς των ορφανών ισχύουν για όλο το προσωπικό κι όχι μόνον για ορισμένους. Υπάρχουν ορφανά που θέλουν ιδιαίτερη αντιμετώπιση· σ' αυτές τις περιπτώσεις παιδιών δεν πρέπει κανείς μα κανείς να δείχνει επιείκεια κι ιδιαίτερα φιλικές διαθέσεις γιατί σ' αντίθετη περίπτωση βάλλεται το επαγγελματικό κύρος τού κάθενο εμπλεκόμενου εργαζομένου που κάνει το λάθος να υιοθετεί τακτικές πέραν των οριζομένων απ' το καταστατικό τού ιδρύματος.

Η επιστολή δεν δίνει άλλες διευκρινίσεις κι ο Λαέρτης προσπαθεί να καταλάβει σε ποιο παράπτωμα έχει πέσει. Το κείμενο κλείνει με την εντολή της διευθύντριας τού ορφανοτροφείου, κυρίας Παϊσίας, προς τον Λαέρτη να επισκεφτεί το γραφείο της το συντομότερο δυνατόν για τα περαιτέρω. Αυτά τα περαιτέρω είναι που ανησυχούν τον Λαέρτη τώρα. Ίσως σ' αυτό το σημείο η επιστολή να υπαινίσσεται την απόλυσή του ή κάποια άλλη σοβαρή τιμωρία. Ο Λαέρτης νιώθει μια έντονη ανασφάλεια γιατί γνωρίζει ότι η κυρία Παϊσία είναι σκληρός εργοδότης. Δύσκολα δέχεται τον αντίλογο κι ακόμα πιο δύσκολα κάνει χάρες ή δίνει άφεση αμαρτιών. Προτιμάει λοιπόν να ρίξει την πέτρα τού αναθέματος στον κάθε παραβατικό υπάλληλο απ' το να δώσει δεύτερη ευκαιρία με το αιτιολογικό ότι τα σφάλματα είναι για τους ανθρώπους. Επομένως, είναι σίγουρο ότι δεν θα περιοριστεί σε κάποια έντονη επίπληξη ή έστω παρατήρηση όταν ο Λαέρτης πάει στο γραφείο της.

Ετοιμάζεται να φύγει απ' το γραφείο του αλλά η ώρα είναι ήδη μια το μεσημέρι και σχεδόν όλα τα ορφανά βρίσκονται στο προαύλιο. Για να φτάσει στο γραφείο της διευθύντριας, που βρίσκεται στον ανατολικό πύργο τού ορφανοτροφείου, πρέπει να διασχίσει αναγκαστικά την μεγάλη αυλή. Αυτό σημαίνει ότι οι πιθανότητες να διαπληκτιστεί με παιδιά ή να μοιράσει τιμωρίες, για τις οποίες λίγο αργότερα θα νιώθει άσχημα, είναι μεγάλες και προτιμάει να μείνει στο γραφείο του μέχρι να μαζευτούν όλα τα παιδιά στους κοιτώνες τους για την μεσημβρινή κατάκλιση.

Πάνω που είν' έτοιμος, όμως, να κάτσει στην ψάθινη καρέκλα και ν' ασχοληθεί με τις καινούργιες εγγραφές ορφανών, ξανασκέφτεται αυτό το για τα περαιτέρω της επιστολής, που δεν τον αφήνει σε ησυχία, κι αποφασίζει να μην μείνει ούτε στιγμή στο γραφείο του γιατί είν' αλήθεια ότι απ' την ώρα που διάβασε αυτή την φράση, κάθεται σ' αναμμένα κάρβουνα. Αν δεν μάθει σύντομα τι τον θέλει τελικά η διευθύντρια δεν θα ηρεμήσει κι έτσι βγαίνει απ' την σοφίτα και κατεβαίνει τις σκάλες βιαστικά.

Λίγο πριν φτάσει στο ισόγειο βλέπει ξανά την καθαρίστρια που σκουπίζει με την ίδια σκούπα ένα σκαλί. Αυτή τη φορά όμως δεν έχει καιρό για κουβέντες μαζί της και αφού την πλησιάζει, την ακουμπάει στον ώμο και της λέει ευγενικά να παραμερίσει γιατί τον θέλει επειγόντως η κυρία Παϊσία. Πιστεύει ότι έτσι θα υποχρεωθεί να στριμωχτεί αμέσως για να τον αφήσει να περάσει, ειδικά αν έχει όρεξη για κουβέντες θα ευθύνεται για την καθυστέρησή του, κάτι που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο Λαέρτης για να δικαιολογηθεί στην διευθύντρια σε περίπτωση που η τελευταία τον επιπλήξει γι' αργοπορημένη άφιξη στο γραφείο της.

Όμως ο Λαέρτης πέφτει έξω στις προβλέψεις του γιατί η καθαρίστρια τού απαντάει ψυχρά, «Προηγείται η δουλειά κύριε, πρώτα θα τελειώσω το σκούπισμα και μετά θα περάσετε». Ο Λαέρτης βρίσκεται σε μεγάλη αναστάτωση τώρα γιατί δεν θέλει ν' αργήσει στο ραντεβού του κι η καθαρίστρια δεν λέει να δείξει κατανόηση.

Με γυρισμένη την πλάτη συνεχίζει να σκουπίζει κι έχοντας καταλάβει την βιασύνη του, του λέει με ύφος περιπαιχτικό, «Μάλλον θα διαβάσατε την επιστολή, έτσι δεν είναι κύριε Λαέρτη;» «Δεν σας αφορά, αφήστε με να περάσω, θ' αργήσω», της αποκρίνεται ιδιαίτερα ενοχλημένος που μια απλή καθαρίστρια παίρνει ένα τέτοιο θάρρος και βάζει τις παλάμες του στην εξωτερική πλευρά τού αριστερού χεριού της, στο ύψος τού αγκώνα, για να την υποχρεώσει να παραμερίσει. Όμως ο όγκος της είναι τέτοιος που δεν μπορεί να την μετακινήσει

ούτε εκατοστό. «Μην μ' ακουμπάτε γιατί αλλιώς θα φωνάξω την ασφάλεια τού κτηρίου!» του φωνάζει μ' έντονο ύφος. «Μα επιτέλους τι θέλετε από μένα; Αφήστε με να περάσω. Σας είπα, με θέλει η διευθύντρια, δεν καταλαβαίνετε;» της απαντά με ικετευτικό τόνο ο Λαέρτης. «Είσαι ένα κακομαθημένο παιδί, χειρότερο απ' αυτά που ζουν εδώ μέσα. Το μόνον που σ' ενδιέφερε μια ζωή ήταν να επιστρέφεις συνεχώς στη ζεστασιά και την ανεμελιά τής μητέρας. Γι' αυτό φταίει φυσικά η μάνα σου που σ' έμαθε έτσι. Βέβαια, πολλοί θα ζήλευαν την θέση σου και κυρίως αυτοί που σε κατηγορούν για την ανεμελιά σου και την ανευθυνότητά σου. Τι πιο ωραίο να μην χρειάζεται να ενδιαφέρεσαι για τίποτα σ' αυτόν τον κόσμο, να κάθεσαι ξέγνοιαστα στη γωνίτσα σου και το μόνον πού 'χεις να κάνεις είναι να βλέπεις τους άλλους να επωμίζονται τις δικές σου ευθύνες και να τρέχουν να λύσουν τα δικά σου προβλήματα μόνο και μόνο γιατί με τον τρόπο σου τους το επιβάλλεις αυτό, σαν να τους λες ότι αν δεν το κάνουν όχι μονον θα τους κατηγορήσεις για έλλειψη ενδιαφέροντος κι αγάπης προς το πρόσωπό σου, αλλά κυρίως θα τους απειλήσεις ότι κινδυνεύουν να κατηγορηθούν απ' όλη την κοινωνία ότι σ' οδηγούν με την αδιαφορία τους στην εγκατάλειψη και στην αυτοκαταστροφή. Όλοι εσείς που ταυτίζετε τον εφησυχασμό και την νωθρότητα με την ευτυχία είστε ακριβώς οι ίδιοι που αναπολείτε την εποχή τής πρώτης χαραυγής σας, μόνον και μόνον γιατί τότε δεν χρειαζόταν να πασχίσετε για τίποτα ή να επιφορτιστείτε με καθήκοντα. Όπως τα παιδιά τού ορφανοτροφείου χρειάζονται καθοδήγηση και δασκάλεμα γιατί είναι παιδιά και μάλιστα στερημένα απ' την πατρική και μητρική προστασία, όμοια κι εσύ χρειάζεσαι κάποιον να σου δείχνει συνέχεια τον δρόμο τής ενηλικίωσης που αρνιέσαι πεισματικά να πάρεις».

«Δεν καταλαβαίνω το πνεύμα σας και δεν με ενδιαferουν όσα μου λέτε. Κάντε πέρα να περάσω επιτέλους!» και βάζοντας όση δύναμη έχει, καταφέρνει και την σπρώχνει προς το κιγκλίδωμα τής σκάλας τόσο όσο χρειάζεται για να μαγκωθεί ανάμεσα στα πλούσια ξύγκια της και τα σίδερα τού κιγκλιδώματος.

Η καθαρίστρια μόλις αντιλαμβάνεται ότι ο Λαέρτης σφήνωσε, ρίχνει όλο το βάρος πάνω του κάνοντας την διαφυγή του αδύνατη. Πλησιάζει το πρησμένο μούτρο της πάνω στο δικό του και με τα χέρια της τον πιέζει κι άλλο πάνω στα σίδερα. Ο Λαέρτης αρχίζει να νιώθει πόνο και δυσφορία εξαιτίας αυτής της ασφυκτικής συμπεριφοράς τής καθαρίστριας κι ασκεί με την σειρά του πίεση πάνω της για ν' απελευθερωθεί. Όμως, είν' αδύνατο να υπερνικήσει τη δύναμή της και κάποια στιγμή αφήνεται στην μοίρα του φωνάζοντας δυνατά, «Μα τι κάνετε εκεί; Θα με πνίξετε, φύγετε από πάνω μου, βοήθεια!» Η καθαρίστρια τον αρπάζει τότε απ' το μπράτσο και κάνοντας πίσω τον σπρώχνει προς τα κάτω. Ο Λαέρτης χάνει την ισορροπία, έτσι ζαλισμένος όπως είναι, κι ενστικτωδώς πιάνεται απ' το κιγκλίδωμα αποφεύγοντας την τελευταία στιγμή την θανατηφόρα πτώση απ' τις σκάλες.

Η καθαρίστρια τού γυρνάει την πλάτη και συνεχίζει το σκούπισμα ενώ ο Λαέρτης μισολιπόθυμος αγκαλιάζει όπως-όπως τα σίδερα τού κιγκλιδώματος και μένει εκεί μέχρι να συνέλθει πλήρως, χωρίς νάχει το κουράγιο να ζητήσει τον λόγο απ' την καθαρίστρια.

Όση ώρα ο Λαέρτης παλεύει να συνέλθει απ' αυτό το σοκ τής παρολίγον πτώσης του, η καθαρίστρια ανεβαίνει το κλιμακοστάσιο σκαλοπάτι σκαλοπάτι και του λέει με μνησίκακο ύφος, «Τα χαιρετίσματά μου στον κύριο Λαπετούζα! Αυτός είν' ίσως ο μόνος που μπορεί να σε συνετίσει, άχρηστε!»

Όταν η καθαρίστρια χάνεται απ' τα μάτια τού Λαέρτη, έχοντας χωνευτεί απ' το σκοτάδι που επικρατεί στα πιο πάνω σκαλιά τού κλιμακοστάσιου, αυτός σηκώνεται και, κατεβαίνοντας αργά, φτάνει στο ισόγειο κι εξέρχεται απ' τον πύργο. Σκέφτεται να καταγγείλει την συμπεριφορά τής καθαρίστριας αλλά μάλλον θα το κάνει σ' άλλη στιγμή γιατί τώρα επείγει η δική του υπόθεση.

Επειδή έχει αργήσει σημαντικά στο ραντεβού του με την κυρία Παϊσία, αρχίζει να βαδίζει με γοργό βήμα στον μακρύ διαδρόμο τού ισόγειου για να φτάσει όσο το δυνατόν πιο γρήγορα στον ανατολικό πύργο. Εκεί έχει ν' ανέβει ένα σωρό σκαλιά που θα τον καθυστερήσουν σημαντικά κι αν λάβει υπόψιν του και τα παιδιά που караδοκούν στο προαύλιο, τότε προλαβαίνει δεν προλαβαίνει την διευθύντρια πριν σχολάσει.

Εξυπακούεται ότι αν η συνάντηση δεν γίνει σήμερα αλλά μετατεθεί για την επόμενη μέρα, λόγω μιας πιθανής καθυστέρησής του, είναι σίγουρο ότι αυτό θα προδιαθέσει την διευθύντρια εντελώς αρνητικά απέναντί του κάτι φυσικά που δεν θα του εξασφαλίσει επουδενί μια ευνοϊκή για αυτόν έκβαση τής υπόθεσής του.

Στο τέλος αυτού του διαδρόμου υπάρχουν τα δωμάτια που μένουν όσοι κάνουν εικοσιτετράωρες βάρδιες. Εκεί, παράμερα, είναι μαζεμένοι αρκετοί άνθρωποι. Αρχικά ο Λαέρτης δεν τους δίνει σημασία και το μόνον που τον νοιάζει εκείνη την ώρα είναι να επιταχύνει το βήμα όσο το δυνατόν περισσότερο για να φτάσει σύντομα στην κεντρική έξοδο τού διαδρόμου αυτού που οδηγεί στο προαύλιο.

Όσο πλησιάζει το πλήθος διαπιστώνει ότι πρόκειται περί εργαζομένων τού ορφανοτροφείου που είναι συνωστισμένοι έξ' από μια πόρτα και προσπαθούν, σπρώχνοντας και τραβώντας ο ένας τον άλλο, να πάρουν μια θέση όσο γίνεται ευνοϊκότερη για μια προσεκτική ακρόαση των όσων λέγονται μέσα στο δωμάτιο. Κανείς απ' αυτούς δεν παραιτείται από μια τέτοια προσπάθεια μ' αποτέλεσμα το στρίμωγμα και το μάγκωμα ανάμεσα στα κορμιά να γίνεται ολοένα πιο έντονο και πιο ανυπόφορο όσο περνάει η ώρα. Οι εκφράσεις των προσώπων τους φανερώνουν αυτή την ένταση και την αγωνία τους να παραμερίσουν όλους τους άλλους για να βρεθούν μπροστ' απ' την πόρτα. Αλλά αυτό γίνεται δυνατό μόνο για πολύ λίγο καθώς ο καθένας μόλις βγει μπροστ' απ' τους υπόλοιπους, ευθύς αμέσως σπρώχνεται από κάποιον άλλο και περνάει πίσω του.

Αυτή η συνεχής μετατόπιση κορμιών απ' τις πιο πίσω θέσεις στις πιο μπροστά και τούμπαλιν τραβάει την προσοχή του και κάπως επιβραδύνει τον ρυθμό του. Όταν φτάνει κοντά τους, ακόμα περισσότεροι υπάλληλοι έχουν καταφτάσει που μπαίνουν κι αυτοί σε τούτη την ασταμάτητη εναλλαγή θέσεων. Ωστόσο, κανείς τους δεν βγάζει άχνα κι απλώς συνεχίζει να διεκδικεί μια καλύτερη θέση μπροστ' απ' την πόρτα.

Όταν ο Λαέρτης απευθύνει τον λόγο σε κάποιον απ' το τέλος αυτού του τσούρμου, δεν εισπράττει καμμία απόκριση παρά μόνον έν' άγριο βλέμμα.

Εκείνη τη στιγμή ανοίγει η πόρτα με δυσκολία, –τα κορμιά που έχουν πέσει πάνω της εμποδίζουν τ' άνοιγμά της– και βγαίνει με κόπο μια λεπτή γυναίκα σιλουέτα με πατομπούκαλα στηριγμένα πάνω στην καμπουρωτή και στενόμακρη μύτη της μέσ' απ' τα οποία ξεπροβάλλουν δύο τεράστιοι οφθαλμοί. Κρατάει στο χέρι της μια βίτσα κι αρχίζει να χτυπάει αδιακρίτως και με δύναμη αυτό το μεγάλο πλέον τσούρμο όπου βρει. Οι υπάλληλοι, τρομαγμένοι, βάζουν τα χέρια τους μπροστά απ' τα πρόσωπά τους κι απομακρύνονται κακήν κακώς

απ' την πόρτα. Η γυναίκα τους χτυπάει μέχρι να φύγουν απ' τον διάδρομο και να βρεθούν έξω στο προαύλιο. Ύστερα επιτρέπει στο δωμάτιο και μετ' από λίγο εμφανίζονται κάποιοι απ' αυτό το βουβό πλήθος και με διστακτικά βήματα πλησιάζουν ξανά την πόρτα. Όταν κι οι υπόλοιποι διαπιστώσουν ότι δεν διατρέχουν κανέναν κίνδυνο απ' την γυναίκα, μπαίνουν αργά στον διάδρομο κι ενωνόμενοι με τους άλλους ξαναρχίζουν το ίδιο σπρώξιμο και στρίμωγμα. Φυσικά, η γυναίκα θα ξαναβγεί μετ' από λίγο απ' το δωμάτιο και με τις ίδιες κινήσεις θα ξαναδιώξει το πλήθος.

Αυτό επαναλαμβάνεται αρκετές φορές γιατί ως φαίνεται οι υπάλληλοι δεν λεν να το βάλουν κάτω μέχρι να καταφέρουν ν' ακούσουν τι γίνεται μέσα στο δωμάτιο.

Σε μια απ' αυτές τις εφορμήσεις τής γυναίκας, μια φωνή ακούγεται απ' το δωμάτιο που καλεί τον Λαέρτη να περάσει μέσα, λέγοντάς του ότι δεν πρέπει να στέκεται έξ' απ' την πόρτα μ' όλο αυτό το πλήθος μπροστά του γιατί κινδυνεύει να κατηγορηθεί ως ωτακουστής.

Ο Λαέρτης αρχικά διστάζει γιατί σκέφτεται ότι έχει καθυστερήσει σημαντικά αλλά τα περί κατηγορίας τον κάνουν ν' αλλάξει γνώμη και να περάσει στο δωμάτιο όπου βρίσκει την προϊσταμένη τού γραφείου πληροφόρησης να στέκεται δίπλ' απ' το κεφαλάρι ενός διπλού κρεβατιού και στο κάτω μέρος του καθισμένη την γυναίκα με τα πατομπούκαλα, νάχει τοποθετήσει στα γόνατά της μια γραφομηχανή και να δακτυλογραφεί όσα της υπαγορεύει η προϊσταμένη.

Ο Λαέρτης εκπλήσσεται με το θέαμα αυτό γιατί δεν περίμενε να βρει την προϊσταμένη εδώ μέσα, αλλά η έκπληξή του γίνεται ακόμα μεγαλύτερη όταν βλέπει ότι η γυναίκα που είναι ξαπλωμένη στο κρεβάτι μοιάζει με την καθαρίστρια τού δυτικού πύργου. Πάει να κάνει μερικά βήματα προς το μέρος της για να διαπιστώσει αν πράγματι είν' η καθαρίστρια αλλά η προϊσταμένη τον αποτρέπει λέγοντας του ότι σε λίγο τελειώνει την υπαγόρευση και δεν υπάρχει λόγος να περάσει στα ενδότερα τούωματίου, καθώς θα φύγουν σύντομα από εδώ μαζί.

Στο μεταξύ απ' έξω έχουν μαζευτεί για πολλοστή φορά οι περίεργοι υπάλληλοι κι η γυναίκα με τα πατομπούκαλα είν' έτοιμη να σηκωθεί για να τους διώξει. «Βλέπετε τι τραβάμε κύριε Λαέρτη κάθε φορά που θα συμβεί ένα συνταρακτικό γεγονός στο ορφανοτροφείο. Όλ' οι υπάλληλοι παρατάνε τις δουλειές τους και μαζεύονται για να κρυφακούσουν πίσ' από πόρτες, στις γωνίες και κάτ' από σκάλες. Βέβαια, έχουν τα δίκια τους κι αυτοί: Η δουλειά εδώ μέσα καταντάει πολλές φορές μονότονη και βαρετή και ψάχνουν ευκαιρίες να σπάσουν αυτή την μονοτονία. Τέτοιες ευκαιρίες δεν δίνονται πάντα αλλά όταν δίνονται αυτοί κάνουν το παν για να τις αδράξουν και να σκοτώσουν έτσι την πλήξη τους και μαζί τον πολύτιμο χρόνο τους. Τον χρόνο τους, βέβαια· ο χρόνος είναι πολύτιμος στο ίδρυμα και δεν υπάρχουν περιθώρια για χασομέρια και για μεγάλα διαλείμματα. Οι δουλειές που πρέπει να γίνουν σε καθημερινή βάση είναι πολλές και τα καθήκοντα επαχθή, όπως γνωρίζετε, και πρέπει κάποιος να βάζει σε μια τάξη τους υπαλλήλους που παρεκτρέπονται», του λέει η προϊσταμένη κοιτώντας τον κατευθείαν στα μάτια. «Ναι, το πρόσεξα αυτό. Η κυρία από εδώ φαίνεται ότι κάνει καλά τη δουλειά της ως χωροφύλακας!» αποκρίνεται ο Λαέρτης με μια διάθεση ελαφρώς ειρωνική. «Όχι κύριε Λαέρτη, δεν καταλάβατε. Η κυρία επιτελεί ένα καθήκον πολύ πιο σοβαρό κι ουσιαστικό απ' αυτό ενός επιτηρητή τής τάξης», του λέει μ' απειλητικό ύφος για να τον βάλει στη θέση του.

Ο Λαέρτης καταλαβαίνοντας τις διαθέσεις τής προϊσταμένης αλλάζει τόνο φωνής και την ρωτάει, «Μα τι συμβαίνει εδώ κι έχουν μαζευτεί όλοι αυτοί απέξω; Αυτή ποια είναι;» και δείχνει με το χέρι την ξαπλωμένη παχιά γυναίκα. «Παρά το γεγονός ότι δουλεύετε στο ίδρυμα τόσα χρόνια δεν έχετε μάθει ακόμα τις αρμοδιότητες τού γραφείου πληροφόρησης». «Υπάρχει τέτοιο γραφείο;» την ρωτάει ο Λαέρτης με ξαφνιασμένο ύφος. «Είδατε; Ακόμα κι εσείς δεν γνωρίζετε την ύπαρξή του. Αυτό σημαίνει πόσο καλά κρυμμένο είναι και πόσο καμουφλαρισμένες είναι οι υπηρεσίες που παρέχει σ' αυτό το ίδρυμα», του λέει με μια περηφάνια η προϊσταμένη. «Και ποιες είν' οι υπηρεσίες που παρέχει, δηλαδή;» την ρωτάει με άκρα περιέργεια ο Λαέρτης. «Μα αν σας πω ποιες είναι, τότε καταργείται αυτόματα ο μυστικός χαρακτήρας του! Θα περιοριστώ όμως στο να σας πω τι κάνουμε σήμερα εδώ μαζί με την κυρία που βλέπετε καθισμένη στην άλλη άκρη τού κρεβατιού».

Εκείνη την στιγμή η παχιά γυναίκα βγάζει έναν αναστεναγμό και σιωπά ξανά. Η προϊσταμένη την σκεπάζει καλύτερα με την κουβέρτα κι αυτή συνεχίζει τον ύπνο της. «Ξέρετε, πρέπει να φύγω, έχω ένα ραντεβού με την διευθύντρια κι έχω ήδη αργήσει», της λέει ο Λαέρτης δείχνοντας τώρα την αδιαφορία του γι' αυτά που πρόκειται να του πει η προϊσταμένη. Αυτή αντιλαμβάνεται τις διαθέσεις του και του λέει θυμωμένη, «Δεν έχετε να πάτε πουθενά! Πρώτα θ' ακούσετε αυτά που έχω να σας πω κι ύστερα μπορείτε να φύγετε. Εξάλλου η πόρτα είναι κλειδωμένη και τα κλειδιά τάχει η βοηθός μου». Η κυρία με την γραφομηχανή τον κοιτάζει βλοσυρά χωρίς να του αφήσει περιθώρια να σκεφτεί κάτι άλλο απ' το να κάτσει και ν' ακούσει την προϊσταμένη. «Έπειτα, αν σας δούνε μαζί με το τσούρμο έξω θα κατηγορηθείτε ως ωτακουστής, δεν τό 'παμε αυτό;»

Ο Λαέρτης συνοφρυώνεται στο άκουσμα όλων αυτών κι η προϊσταμένη συνεχίζει, «Η παχιά γυναίκα που κοιμάται στο κρεβάτι είν' εργαζόμενη τού ιδρύματος και εμείς την βρήκαμε σε κατάσταση αλλοφροσύνης να σπαρταράει στο κρεβάτι όταν μπήκαμε εδώ. Θα ρωτήσετε πώς το μάθαμε κι ήρθαμε άμεσα στο δωμάτιό της. Μα το γραφείο μας έχει υπαλλήλους που караδοκούν σ' όλες τις γωνιές τού ιδρύματος κι όταν συμβαίνει ένα βίαιο γεγονός, έρχονται και μας ενημερώνουν. Τότε αναλαμβάνω δράση εγώ προσωπικά μαζί με μια εκ των πολλών βοηθών μου. Ερχόμαστε στο σημείο που συνέβη το περιστατικό και το καταγράφουμε με πάσα λεπτομέρεια. Η βοηθός μου δακτυλογραφεί το κείμενο που της υπαγορεύω εγώ κατόπιν υποδείξεων τού υπαλλήλου ή των υπαλλήλων που ήταν αυτόπτες μάρτυρες κι ύστερα καταχωρούμε στ' αρχείο τού γραφείου μας την δακτυλογραφημένη κατάθεση. Όλ' αυτά τα ασυνήθιστα περιστατικά πρέπει να παραμείνουν κρυφά, όσο είν' αυτό δυνατόν, και κυρίως να μην πέσουν στην αντίληψη τής διευθύντριας». «Μα ο πρώτος άνθρωπος που πρέπει να ενημερωθεί γι' αυτά δεν είν' η επικεφαλής τού ιδρύματος;» την ρωτάει ο Λαέρτης. «Όχι, δεν είναι! Αν η διευθύντρια μάθει όλ' αυτά τα περιστατικά θ' απολύσει πολλούς υπαλλήλους που ανακατεύτηκαν ηθελημένα ή αθέλητα σ' αυτά. Εμείς κατά κάποιο τρόπο τους προστατεύουμε από μια πιθανή απόλυση αλλά φροντίζουμε πάντα να τους συνετίζουμε με τις δικές μας αλάνθαστες μεθόδους», «Οι οποίες είναι;...» την ξαναρωτάει ο Λαέρτης μ' αδιακρισία. «Πολλά ρωτάτε κύριε Λαέρτη! Πολλά ρωτάτε...» «Και γιατί πρέπει να καταγράφετε τα περιστατικά απασχολώντας το προσωπικό μ' επιπρόσθετα καθήκοντα όπως αυτό του δακτυλογράφου;» «Γιατί πρέπει να υπάρχουν έγγραφες αποδείξεις για ό,τι περίεργο συμβαίνει στο ίδρυμα. Η προφορική κατάθεση δεν έχει την ισχύ

τής έγγραφης. Όποιος θελήσει να ερευνήσει μια υπόθεση πρέπει να βρει απτά στοιχεία κι αυτά μόνον μια καταγεγραμμένη από εμάς αναφορά μπορεί να τα δώσει. Έπειτα πρέπει να εργαστούν κι οι δακτυλογράφοι τού ιδρύματος κι εμείς είμαστε εδώ για να τους απασχολήσουμε. Ξερέτε πόσοι βρήκαν δουλειά χάρη στην υπηρεσία μας;»

«Κι όλοι αυτοί έξω γιατί κρυφακούουν; Αφού μπορούν κάλλιστα να μάθουν τα γεγονότα από πρώτο χέρι από εσάς». «Γιατί αυτό το πλήθος αρέσκεται να ικανοποιεί την νοσηρή περιέργειά του μ' όποιον τρόπο μπορεί και πάντως όχι άμεσα κι ευθέως. Προτιμά να κρυφακούσει κι ύστερα να μεταδώσει το νέο όπως αυτό νομίζει, κάτι που δεν μπορεί να συμβεί αν μας ρωτήσει ευθέως τι συνέβη». «Και γιατί δεν μπορεί να συμβεί;» ρωτάει ο Λαέρτης χωρίς να καταλαβαίνει τι εννοεί η προϊσταμένη. Η προϊσταμένη ξεφυσά μ' αγανάκτηση λόγω αυτής της εκνευριστικής αδυναμίας να νοήσει και του απαντά, «Μα γιατί αν κάποιος απ' αυτούς έρθει και μας ρωτήσει ευθέως, εμείς αμέσως θα πάρουμε τα στοιχεία του κι αν τυχόν αυτός κάνει το λάθος να μεταφέρει το νέο κατά το δοκούν, θα γνωρίζουμε αμέσως ποιος αλλοιώνει την πραγματικότητα. Σχεδόν πάντα ένα άσχημο γεγονός, όπως το σημερινό, διαστρεβλώνεται απ' όλους αυτούς με συνέπεια να διαδίδεται στη συνέχεια ως κάτι χίλιες φορές πιο άσχημο απ' ό,τι πράγματι είναι, ως κάτι το τερατώδες ή το εφιαλτικό, θά 'λεγα' στο τέλος φτάνει ως τέτοιο στην διευθύντρια. Καταλαβαίνετε τι μπορεί να γίνει τότε!» «Όχι, δεν καταλαβαίνω!» της λέει ο Λαέρτης απότομα και μ' αφέλεια.

Εκείνη τη στιγμή ακούγεται ένας δυνατός χτύπος στην πόρτα κι αναγκάζεται η βοηθός να βγει έξω και να διώξει ξανά το πλήθος που τόχει παρακάνει με το πείσμα του. Ο Λαέρτης βρίσκει την ευκαιρία να την ακολουθήσει και βγαίνει κι αυτός απ' το δωμάτιο βιαστικά. Από πίσω του ακούγεται η αγριεμένη φωνή τής προϊσταμένης που διατάζει την βοηθό του να τον πιάσει και να τον φέρει πίσω. Απασχολημένη, όμως, όπως είναι με τον πλήθος δεν προλαβαίνει να τον συλλάβει κι έτσι αυτός το σκάει απ' την έξοδο προς το προαύλιο.

Βγαίνοντας απ' την δυτική πτέρυγα πέφτει πάνω στην υποδιευθύντρια που αναστατωμένη τού ζητά να πάνε μαζί στο γραφείο τής κυρίας Παϊσίας. «Έχετε καθυστερήσει σημαντικά και σε λίγο θα σχολάσει η διευθύντρια. Ελάτε, θα περάσουμε μαζί απ' το προαύλιο· έτσι τα ορφανά άμα σας δουν μαζί μου δεν θα σας καθυστερήσουν με τα καπρίτσια τους».

Τον πιάνει απ' το χέρι και μαζί βαδίζουν βιαστικά στην αυλή. Τα περισσότερα ορφανά εκείνη την ώρα είναι απασχολημένα με τους φίλους τους και δεν δίνουν καν σημασία στους δύο ενήλικες. Μόνο πού και πού κανά παιδάκι τού πετάει έναν χωμάτινο σβώλο που τον βρίσκει χαμηλά στην πλάτη και μετά πάει και κρύβεται ή κανά άλλο πάει να του αγκαλιάσει το πόδι για να του λύσει τα κορδόνια των παπουτσιών του αλλά η υποδιευθύντρια το απωθεί μακριά. Μέχρι να φτάσουν τον ανατολικό πύργο, τουλάχιστον μια ντουζίνα από δαύτα τους ακολουθεί φωνάζοντας τα ονόματά τους κοροϊδευτικά και βγάζοντας διάφορες κραυγές, μιμούμενα κατοικίδια ζώα.

Μέσα στον ανατολικό πύργο, όπως και σ' όλους τους υπόλοιπους τρεις πύργους τού ορφανοτροφείου, απαγορεύεται η είσοδος στα ορφανά κι έτσι μπαίνοντας σ' αυτόν βρίσκει ο Λαέρτης την ησυχία του. Όταν αρχίζει η ανάβαση, μπροστά πάει η υποδιευθύντρια κι ακολουθεί ο Λαέρτης· παίρνοντας κάποια στιγμή τον λόγο τής λέει, «Ξέρετε, θέλω να φύγω από εδώ». «Και να πάτε πού κύριε Λαέρτη; Δεν σας αρέσει το ορφανοτροφείο ή μήπως δεν σας αρέσουν οι

εργαζόμενοι του;» τον ρωτάει η υποδιευθύντρια υποψιασμένη ότι ο Λαέρτης μπορεί νάχει κάποιες αντιπάθειες μέσα στο ίδρυμα. «Όχι, όχι, τίποτ' απ' αυτά!» της απαντά, όχι όμως με ειλικρίνεια· δεν θέλει να εκθέσει κανέναν απ' το προσωπικό, ούτε καν αυτή τούτη την καθαρίστρια –παρά τις αρχικές του προθέσεις– γιατί σ' αντίθετη περίπτωση ξέρει ότι θα υπάρξει αντίδραση κι αντίποινα απ' τους βαλλόμενους απ' τον Λαέρτη εργαζομένους κι αυτό είναι κάτι που θέλει να τ' αποφύγει.

«Ξέρετε, δεν μπορώ άλλο την συμπεριφορά των παιδιών. Δείχνουν ανωριμότητα και δεν σέβονται καθόλου εμάς τους μεγαλύτερους. Αυτό με λυπεί και με κάνει να μην μπορώ πλέον να διαχειριστώ όλες τις καταστάσεις εδώ μέσα», της λέει με ύφος απογοητευμένου ανθρώπου. «Ναι, το ξέρω ότι δεν μπορείτε να διαχειριστείτε πλέον τις καταστάσεις· εδώ δεν μπορείτε να διαχειριστείτε τον εαυτό σας τόσα χρόνια που σας ξέρω, θα είστε σε θέση να διαχειριστείτε την καθημερινότητα τού ορφανοτροφείου; Η κυρία Παϊσία θέλει να σας μιλήσει σήμερα γι' αυτήν σας την αδυναμία στην διαχείριση ανθρώπων και πραγμάτων», τού 'πε μ' αυστηρό τόνο φωνής.

«Κάτι κατάλαβα απ' την επιστολή που μου δώσατε νωρίτερα, αν και δεν μιλούσε με σαφήνεια περί τίνος πρόκειται». «Ακούστε με κύριε Λαέρτη, δεν κάνετε γι' αυτήν την δουλειά, πρέπει να σας το πω ευθέως. Τριάντα χρόνια τώρα έχετε διαπράξει τόσα λάθη που είν' αρκετά για να σας απομακρύνουμε απ' το ίδρυμα. Κι αυτό έπρεπε να είχε γίνει προ πολλού!» «Λάθη; Μα για ποια λάθη μιλάτε; Προσπαθώ απ' την ώρα που διάβασα την επιστολή να βρω τι λάθη έχω κάνει αλλά δεν μπόρεσα μέχρι τώρα να εντοπίσω ούτ' ένα», της λέει με παράπονο. «Αυτό είν' το κύριο πρόβλημά σας κύριε Λαέρτη, ότι δεν έχετε επίγνωση των λαθών σας γιατί κανείς μέχρι σήμερα δεν σας βοήθησε ν' αποκτήσετε την ικανότητα μιας τέτοιας επίγνωσης. Θεωρείτε τον εαυτό σας έναν συνεπή και σωστό υπάλληλο αλλά δυστυχώς δεν έχουν έτσι τα πράγματα. Κατά καιρούς κάνατε σοβαρά λάθη χωρίς να το ξέρετε».

Έκπληκτος ο Λαέρτης σταματά ν' ανεβαίνει τις σκάλες και κοιτάζοντας την υποδιευθύντρια, που σταματά κι εκείνη και στρέφεται προς το μέρος του, της λέει, διαμαρτυρόμενος, «Αφού λοιπόν έχω κάνει λάθη και μάλιστα σοβαρά, όπως λέτε, γιατί δεν μου τα υποδείξατε εγκαίρως για να τα διορθώσω και να βελτιωθώ κι εγώ ο ίδιος στην δουλειά μου;» «Γιατί κύριε Λαέρτη δεν είστε μικρό παιδί όπως όλ' αυτά τα ορφανά που θέλουν κάθε λίγο και λιγάκι συμβουλές και καθοδήγηση, ή μήπως είστε;»

Ο Λαέρτης νιώθει προσβεβλημένος και σφίγγει με δύναμη την γροθιά τού δεξιού του χεριού ενώ με τ' αριστερό χέρι το κιγκλίδωμα τής σκαλας, σε μια προσπάθεια ν' αποσοβήσει τον θυμό του. Θυμάται τότε τα λόγια τής καθαρίστριας που τού 'πε όταν κατέβαινε τον δυτικό πύργο.

«Έπειτα η διοίκηση δεν έχει χρόνο να διορθώνει τα λάθη των υπαλλήλων της, να κάνει υποδείξεις και να τους μαλώνει κάθε φορά που τα κάνουν. Φαντάζεστε να συνέβαινε αυτό; Δεν θά 'χε χρόνο πια ν' ασχοληθεί με τα παιδιά που είναι και το κύριο μέλημα μας εδώ μέσα. Ποιους λοιπόν πρέπει να νταντεύουμε; Τους υπαλλήλους, τα παιδιά ή και τους δύο μαζί;» «Μα αν έκανα λάθη η διευθύντρια θα μ' είχε καλέσει εδώ και πολύ καιρό να μου ανακοινώσει την τιμωρία μου· έτσι δεν είναι;» «Όχι, δεν είν' έτσι κύριε Λαέρτη, η διευθύντρια δεν ξέρει τίποτ' απ' τα λάθη σας. Δεν της τα έχει αναφέρει κανένας μέχρι τώρα!» «Μπα; και γιατί αυτό, μήπως επειδή μ' αγαπάτε τόσο πολύ και δεν θέλετε να με πληγώσετε;» την ρωτάει με ειρωνία ο Λαέρτης. «Προσέξτε την συμπεριφορά σας

κύριε Λαέρτη, μην ξεχνάτε σε ποιαν απευθύνεστε αυτή την στιγμή και πάν' απ' όλα μην ξεχνάτε σε ποιαν θα απευθύνεστε σε λίγο. Μην τολμήσετε να της κάνετε τέτοιες ερωτήσεις και μάλιστα μ' αυτό το ύφος!» του λέει με βροντερή φωνή.

Ο Λαέρτης δεν απαντά και χαμηλώνει το βλέμμα του. Η υποδιευθύντρια ξεκινά ν' ανεβαίνει πάλι τις σκάλες κι ακολουθεί ο Λαέρτης σκεπτικός. Μετ' από λίγο η υποδιευθύντρια τού ανακοινώνει περιφρονητικά, «Δεν είν' επειδή σας αγαπάμε κύριε Λαέρτη, είν' επειδή σας λυπούμαστε!» Ο Λαέρτης είν' έτοιμος να της αντιμιλήσει αλλά εκείνη την στιγμή βρίσκονται στην κορυφή τού πύργου, μπροστά απ' την πόρτα τού γραφείου τής κυρίας Παϊσίας, κι είν' έτοιμοι να μπουνε μέσα.

Απ' τον αδρό φωτισμό τού εσωτερικού τού πύργου ο Λαέρτης κι η υποδιευθύντρια περνάνε στις φωταψίες τού γραφείου τής Διευθύντριας. Είν' η πρώτη φορά που ο Λαέρτης μπαίνει σ' αυτόν τον χώρο κι αμέσως αναρωτιέται πώς είναι δυνατόν ένα τόσο μεγάλο δωμάτιο να χωράει στην κορυφή αυτού του στενού οκταγωνικού πύργου.

Όλ' οι τοίχοι καλύπτονται από μεγάλες βιβλιοθήκες ενώ στην μέση τού χώρου βρίσκεται ένα μακρύ γραφείο από μόνι και μπροστά του δύο ταπετσαρισμένες πολυθρόνες με μεγάλα καθίσματα και πλάτη ψηλή· το ξύλο στα χέρια και τις πλάτες τους είν' επιχρυσωμένο. Ίδιας πολυτέλειας είναι κι η πολυθρόνα πίσ' απ' το γραφείο. Ο πολυέλαιος που βρίσκεται ακριβώς πάν' απ' αυτό το γραφείο και ευθύνεται για το πλούσιο φως είναι κι αυτός επιχρυσωμένος.

Την ώρα που μπαίνει ο Λαέρτης, η διευθύντρια κάθεται στην θέση της πίσ' απ' το γραφείο ενώ στις δύο άλλες πολυθρόνες κάθονται δύο άντρες, ο ένας νεαρής ηλικίας ενώ ο άλλος προχωρημένης, κάτι που φαίνεται απ' την αραιή κι άσπρη τριχοφυΐα του. Κι οι δύο έχουν πλάτη στον Λαέρτη ο οποίος δεν μπορεί να καταλάβει ποιοι είναι.

Η παρουσία τους υποχρεώνει τη διευθύντρια να σταματήσει απότομα την κουβέντα που είχε ξεκινήσει εδώ κι ώρα με τους δύο άντρες και να πάρει τώρα ένα εντελώς συγκρατημένο κι αδιάφορο ύφος εν αντιθέσει με το χαλαρό κι εύθυμο που διατηρούσε όση ώρα συζήταγε μαζί τους. Η υποδιευθύντρια αφού κάνει μια ελαφριά υπόκλιση, μαζί κι ο Λαέρτης, σπεύδει προς το μέρος της πριν αυτή μιλήσει κι ενώ στέκεται δίπλα της, σκύβει και της ψιθυρίζει κάτι στ' αυτί. Αυτή την ακούει με προσοχή κοιτώντας ταυτόχρονα τον Λαέρτη με το ίδιο ύφος. Όταν η υποδιευθύντρια τελειώνει, παραμερίζει λίγο και συνεχίζει να στέκεται πίσ' απ' το γραφείο με τα χέρια της σταυρωμένα στο ύψος τού στήθους.

Η διευθύντρια καλεί τον Λαέρτη μ' ένα νεύμα να πλησιάσει αφού πρώτα κλείσει την πόρτα. «Κανονικά θά 'πρεπε να μην σας δεχτώ τέτοια ώρα πού 'ρχεστε. Απ' την στιγμή που λάβατε την επιστολή έχουν περάσει αρκετές ώρες κι όπως καταλαβαίνετε κάνω μια υπέρβαση επαγγελματικής δεοντολογίας την οποία δεν θά 'κανα σε κάθε άλλη περίπτωση: Δέχομαι ένα καθυστερημένο υπάλληλο. Ευτυχώς για εσάς, όμως, η υποδιευθύντριά σας μόλις μου εξήγησε τον λόγο τής καθυστέρησής σας, τον οποίο αν μου προβάλατε εσείς δεν θα σας πίστευα επουδενί γιατί δεν σας εμπιστεύομαι πια ύστερ' απ' το σημερινό συμβάν. Το γεγονός ότι σας δέχομαι εδώ, σήμερα και τέτοια ώρα το οφείλετε αποκλειστικά και μόνον στην υποδιευθύντρια».

Ο Λαέρτης κοιτάζει την υποδιευθύντρια με περιέργεια κι έπειτα την κυρία Παϊσία που συνεχίζοντας τον ρωτάει, «Γνωρίζετε από εδώ τον νεαρό, κύριε Λαέρτη;» Ο Λαέρτης δεν μπορεί να δει το πρόσωπό του και πριν κάνει ένα

βήμα πιο κοντά στην πολυθρόνα, αυτός γυρίζει προς το μέρος του. Ο Λαέρτης βλέπει προς μεγάλη του έκπληξη τον έφηβο στον οποίο είχε δώσει ένα πακέτο τσιγάρα το πρωί, λίγο πριν μπει στον δυτικό πύργο!

Ο ορφανός έφηβος τον κοιτάζει κλείνοντάς του το μάτι και μασώντας επιδεικτικά μια τσιχλα. Όση ώρα κάθεται έχει τα χέρια στις τσέπες τού παντελονιού του ενώ έχει απλώσει τα πόδια εμπρός, τό 'να πάνω στ' άλλο, και φαίνεται σαν να έχει πάρει μια ημιξαπλωτή θέση στην ευρύχωρη πολυθρόνα. «Ναι, τον γνωρίζω», απαντά ο Λαέρτης με ειλικρίνεια. «Και φυσικά τον γνωρίζετε και χαίρομαι που μου λέτε την αλήθεια. Ίσως τελικά εμείς οι δύο καταφέρουμε να συνεννοηθούμε σήμερα».

Ο Λαέρτης θυμάται τη στιγμή εκείνη την κίνηση που έκανε να δώσει ένα πακέτο τσιγάρα στον νεαρό, μια κίνηση αυθόρμητη και τελείως μηχανική που δεν θα έκανε ποτέ εάν δεν ήταν απορροφημένος στις βαθιές σκέψεις του. Καταλαβαίνει ότι η φράση τής επιστολής για τα περαιτέρω που τόσο τον ανησύχησε και τον έκανε να πασχίσει να μην χρονοτριβήσει ούτε στιγμή για να συναντήσει την διευθύντρια στο ραντεβού τους –παρά το γεγονός ότι τελικά χρονοτρίβισε σημαντικά, όχι όμως υπαιτιότητά του, πράγμα το οποίο μπορεί να χρησιμοποιήσει ως καλή δικαιολογία για ν' αποφύγει την τιμωρία λόγω καθυστέρησης–, αναφέρεται σ' αυτή του την κίνηση να δώσει τσιγάρα στον έφηβο. Πιστεύει ότι όλα και κυρίως το νόημα τής επιστολής ξεκαθαρίζουν τώρα στο μυαλό του: Προέβη σε μια ενέργεια ανήκουστη για υπάλληλο ορφανοτροφείου· έδωσε τσιγάρα σ' έναν έφηβο. Μπορεί να γλιτώσει την ποινή λόγω καθυστέρησης αλλά την ποινή για τα τσιγάρα μάλλον δεν την γλιτώνει.

«Ξέρετε κυρία Παϊσία...», εκείνη τη στιγμή βήχει η υποδιευθύντρια και τον κοιτάζει με γουρλωμένα μάτια σαν να του υπενθυμίζει την προσήκουσα προσφώνηση για την διευθύντρια, «Ήθελα να πω, κυρία διευθύντρια...», ο νεαρός στο μεταξύ συνεχίζει να μασάει την τσιχλα κάνοντας πιο έντονο το μάσημα στο άκουσμα τής σωστής προσφώνησης κι εναλλάσσοντας την θέση των απλωμένων ποδιών του.

«Αρκετά! Δεν χρειάζεται να πείτε τίποτα γιατί δεν υπάρχουν δικαιολογίες γι' αυτό που κάνατε το πρωί...» «Μα κυρία διευθύντρια, αφήστε με να σας εξηγήσω...» «Δεν θέλω καμμία εξήγηση· τα γεγονότα μιλάνε από μόνα τους: Ορμήξατε στην καθαρίστρια το πρωί όταν χρησιμοποιήσατε το κλιμακοστάσιο τού δυτικού πύργου για ν' ανεβείτε στο γραφείο σας κι ύστερα όταν εξήλθατε την συναντήσατε για δεύτερη φορά κι επιχειρήσατε ξανά να της ορμήξετε!» Ο Λαέρτης σαστίζει στο άκουσμα τής κατηγορίας όχι μόνον γιατί πίστευε ότι θα του ανέφερε την κίνηση του με τα τσιγάρα ως μια αξιόποινη πράξη, πράγμα που δεν το έκανε τελικά, αλλά κυρίως γιατί αναφέρθηκε σε κάτι διαφορετικό απ' αυτό που περίμενε: Σε μια επίθεση που έκανε, λέει, στην καθαρίστρια!

«Μα σε ποια επίθεση αναφέρεστε, κυρία διευθύντρια; Πράγματι, συνάντησα δύο φορές την καθαρίστρια στο κλιμακοστάσιο σήμερα το πρωί αλλά δεν της όρμηξα. Αντίθετα αυτή είχε μια εχθρική στάση απέναντι μου, ιδιαίτερα όταν προσπάθησα να περάσω από δίπλα της για ν' ανέβω κι αργότερα για να κατέβω την σκάλα». «Η καθαρίστρια άλλα ισχυρίζεται κύριε Λαέρτη. Η ίδια μας είπε ότι χρησιμοποιήσατε την θέση σας για να επωφεληθείτε της γυναικείας της φύσης προκειμένου να την εκμαυλίσετε!» «Μα τι λέτε τώρα; Εγώ...», «Πρόσεξτε πώς μου μιλάτε κύριε Λαέρτη και μην επιβαρύνετε άλλο την ήδη βεβαρημένη θέση σας», του λέει με υψωμένη την φωνή και χτυπάει την παλάμη της με δύναμη στην επιφάνεια τού γραφείου.

Ο έφηβος γυρνά και κοιτάζει τον Λαέρτη μ' ένα περιφρονητικό χαμόγελο και συνεχίζει να μασά την τσίχλα του ακόμα πιο δυνατά, «Τα πράγματα έτσι έγιναν και δεν έχετε αποδείξεις περί του αντιθέτου. Δεν ξέρετε ότι σε τέτοιες περιπτώσεις, όλοι θα πιστέψουν την γυναίκα κι όχι τον άντρα; Γιατί η γυναίκα είναι πάντα το θύμα κι ο άντρας ο θύτης. Μην ξεχνάτε επιπλέον σε ποιο σημείο του ιδρύματος έγινε αυτή η επίθεση εκ μέρους σας: Στο πιο σκοτεινό κι απόμερο. Κι αν δεν σας φτάνει αυτό, αρκεί να σας πω ότι η δύσμοιρη καθαρίστρια ύστερ' απ' εκείνο το ειδικό γεγονός, για το οποίο ευθύνεστε, πήγε και κλείστηκε στο δωμάτιό της κι απειλεί τώρα ν' αυτοκτονήσει γιατί χάθηκε η αξιοπρέπειά της κι η υπόληψή της στο ίδρυμα κι απώτερα στην κοινωνία! Αυτή τη στιγμή που μιλάμε όλο το προσωπικό είναι μαζεμένο έξ' απ' την πόρτα της, την παρακαλεί να μην προχωρήσει σε κάποια απονενοημένη ενέργεια και της υπόσχεται ότι θα της βρει κάποια λύση για να εξιλεωθεί. Μάλιστα, σκέφτονται να καλέσουν τον τοπικό τύπο για να καταγράψει το συμβάν αλλά εμείς θεωρούμε ότι δεν πρέπει να διαρρεύσει το γεγονός έξ' απ' τ' ορφανοτροφείο, ειδάλλως η θέση μας και το κύρος μας κινδυνεύει. Βλέπετε σε τι μελάδες μάς βάλατε με την απροσεξία σας και τον αυθορμητισμό σας, θα έλεγα καλύτερα με την αναισθησία σας; Ούτε καν σκεφτήκατε αυτό τ' ορφανό» και δείχνει με τον δείκτη τού δεξιού της χεριού τον έφηβο που 'χει βγάλει την μαστίχα απ' το στόμα και μια την τεντώνει, μια την μαζεύει, «κι όλα τα ορφανά τού ιδρύματός μας. Τι παράδειγμα θα τους δώσετε με τέτοιες ανόσιες πράξεις; Ο νεαρός από εδώ είναι μακρινός ανιψιός τής καθαρίστριας και σ' αυτόν προσέτρεξε πρώτα η δόλια γυναίκα για να βρει συμπαράσταση. Κι αυτός θεώρησε καθήκον του να μας ενημερώσει. Δεν σε χρειαζόμαστε άλλο παιδί μου, εξάλλου δεν είναι σωστό να σε κρατάμε εδώ και ν' ακούς τα ίδια και τα ίδια που σου πληγώνουν την τρυφερή σου ψυχή! Μπορείς να πηγαίνεις».

Ο νεαρός σηκώνεται βιαστικά απ' την καρέκλα, συνεχίζοντας να μασά την τσίχλα και νάχει τα χέρια στις τσέπες, περνά δίπλ' απ' τον Λαέρτη χωρίς να του δώσει σημασία και κατευθύνεται προς την πόρτα. Την ώρα που βγάζει τ' αριστερό χέρι απ' την τσέπη για να πιάσει το πόμολο, του πέφτει στο πάτωμα το πακέτο με τα τσιγάρα που του είχε δώσει το πρωί ο Λαέρτης. Ο Λαέρτης δεν το αντιλαμβάνεται αυτό γιατί έχει στραμμένη την πλάτη προς την έξοδο αλλά η υποδιευθύντρια μόλις το βλέπει, τρέχει προς το μέρος του, σκύβει πρώτη, του δίνει το πακέτο γρήγορα, κοιτώντας προς το μέρος τής διευθύντριας μ' αγωνία, κι ακουμπώντας τον στην πλάτη φιλικά, τον σπρώχνει ελαφριά προς τα έξω.

Επιστρέφοντας η υποδιευθύντρια στη θέση της σκύβει ξανά πάν' απ' το αυτί τής κυρίας Παϊσίας και της ψιθυρίζει ξανά κάτι. «Ναι, έχετε δίκιο», της είπε η διευθύντρια κοιτώντας το ρολόι τού τοίχου πάν' απ' την πόρτα τού δωματίου.

«Έχουμε αργήσει σημαντικά κύριε Λαέρτη και πρέπει σε λίγο να φύγω. Θα σας ανακοινώσουμε την τιμωρία σας...» τού 'πε μ' επίσημο ύφος. «Μα τα πράγματα δεν έγιναν έτσι όπως σας τα είπε ο ανιψιός τής καθαρίστριας. Πρέπει να μου επιτρέψετε ν' απολογηθώ, πρέπει να μ' ακούσετε!» της αποκρίνεται έντονα. Το πρόσωπό του φανερώνει την αγωνία του και το αίσθημα τής αδικίας που νιώθει εκείνη τη στιγμή. «Δεν είναι δικαστήριο εδώ κύριε Λαέρτη για ποια απολογία μιλάτε; Μήπως θέλετε να σας φέρουμε και δικηγόρο για την υπεράσπισή σας; Τις αποφάσεις τις παίρνω εγώ κι όχι εσείς!» «Μα δεν έχετε το δικαίωμα να φέρεστε σ' έναν υπάλληλό σας κατ' αυτόν τον τρόπο. Υπάρχει και

το συνδικάτο μας στο οποίο θ' απευθυνθώ κυρία Παϊσία!» φωνάζει μ' άγριο ύφος.

«Ξεχνάτε μάλλον κύριε Λαέρτη ότι ο πρόεδρος τού σωματείου είν' η καθαρίστρια την οποία βλάψατε;» του τονίζει με υπεροπτική διάθεση. Ο Λαέρτης δεν πιστεύει σ' αυτό που μόλις άκουσε, «Δεν είν' η καθαρίστρια, ψεύδεστε ασύστολα, όλοι ξέρουμε ότι είν' ο κύριος Λαπετούζα· ο δικαστικός κλητήρας που έρχεται στο σπίτι μου για κάποιον έλεγχο». «Ήταν κύριε Λαέρτη, ΗΤΑΝ!», ακούγεται η φωνή τού δευτερου άνδρα που κάθεται στην άλλη πολυθρόνα κι όλη την ώρα παρέμενε σιωπηλός.

Ο Λαέρτης στρέφει το βλέμμα του προς τον κύριο προχωρημένης ηλικίας κι αυτός σηκώνεται και γυρίζει προς το μέρος του. Είν' ο Γενικός τού υπουργείου δικαίου που επισκέφτηκε το σπίτι τού Λαέρτη το προηγούμενο βράδυ! Ο Λαέρτης φυσικά δεν τον γνωρίζει γιατί δεν είχε προλάβει να τον δει τότε.

«Ο κύριος;» λέει στην διευθύντρια με περιέργεια. «Είμ' ο Γενικός τού υπουργείου δικαίου και με κάλεσε η διευθύντριά σας να παρευρεθώ κι εγώ σ' αυτό το ραντεβού. Έλεγα λοιπόν ότι ο κύριος Λαπετούζα υποχρεώθηκε να παραιτηθεί από πρόεδρος τού συνδικάτου κατόπιν εντολής τού πρωθυπουργού, γιατί έπρεπε κάποιος ν' ασχοληθεί με τον έλεγχο τής περιουσίας σας, σύμφωνα πάντα με τη διαθήκη που άφησε η μητέρα σας. Αυτή η παραίτηση τού στοίχισε πολύ γιατί η προεδρία θα του άνοιγε τον δρόμο για μια υψηλή θέση στο κυβερνών κόμμα, ενώ τώρα είν' υποχρεωμένος ν' ασχολείται μαζί σας».

Ο Γενικός τού μιλά μ' έναν ήρεμο και μειλίχιο τρόπο κι ο Λαέρτης τον παρακολουθεί με προσοχή, λες και τον έχει υπνωτίσει με την παρουσία του και τώρα μπορεί να τον κάνει ό,τι θέλει.

«Κύριε Λαέρτη, μην βιάζεστε να βγάλετε βιαστικά συμπεράσματα για την κυρία διευθύντρια, θέλει να σας βοηθήσει· και πάν' απ' όλα μην εξοργίζετε γιατί μπορεί να το μετανιώσετε αργότερα. Η κυρία διευθύντρια επιθυμεί να σας προτείνει κάτι το οποίο είμαι σίγουρος ότι θα σας ανακουφίσει απ' την ένταση που νομίζω ότι έχετε αδικαιολόγητα μέσα σας», και κοιτάει την κυρία Παϊσία η οποία μ' ένα συγκαταβατικό νεύμα τού κεφαλιού της δίνει στο Γενικό να καταλάβει ότι μπορεί να συνεχίσει, «Ξέρουμε πολύ καλά ότι το σπίτι στο οποίο μένετε σας έχει κουράσει πολύ. Θάλεγα ότι πάει να γίνει ο τάφος σας. Ποιος άνθρωπος θα μπορούσε να ζήσει εκεί μέσα μ' όλα αυτά τα πράγματα τα οποία θα πρέπει να τα συντηρεί καθημερινώς; Κανείς! Σκεφτήκαμε λοιπόν, εγώ κι η κυρία διευθύντρια, να σας απαλλάξουμε απ' αυτό το βάρος και...», εκείνη την στιγμή παίρνει τον λόγο η διευθύντρια, διαισθανόμενη ότ' είναι πολύ κοντά στο να πειστεί ο Λαέρτης, «...και να έλθετε να μέινετε εδώ στ' ορφανοτροφείο μαζί μας. Αυτό ξέρετε τι σημαίνει βέβαια, έτσι δεν είναι;» και τον κοιτάζει με έντονο βλέμμα.

Ο Λαέρτης κάνει να μιλήσει αλλά η διευθύντρια τον πλησιάζει και του λέει με μια μητρική διάθεση για προστασία και φροντίδα, «Σημαίνει ότι θά 'χετε τον δικό σας χώρο, θα τρώτε στην τραπεζαρία όπως όλ' οι άλλοι εργαζόμενοι και γι' όλα αυτά δεν θα πληρώνετε τίποτα. Επιπλέον, σκεφτομαστε να σας αυξήσουμε και τον μισθό κατά τι!»

Ο Λαέρτης κάνει μερικά βήματα πίσω και πλησιάζει την πόρτα μην θέλοντας να πιστέψει αυτά που ακούει. «Και το διαμέρισμα τι θ' απογίνει, τα πράγματα; Οι όροι τής διαθήκης είναι σαφείς, ξέρετε!» λέει με δυσπιστία. «Τα ξέρουμε όλ' αυτά κύριε Λαέρτη, μην ανησυχείτε. Θα φροντίσουμε τα πάντα. Να, για παράδειγμα χτες το βράδυ ο κύριος Λαπετούζα ανακάλυψε ότι υπήρχαν

μερικές αδικαιολόγητες μετακινήσεις επίπλων στο υπνοδωμάτιό σας, πράγμα που σημαίνει ότι ο ένας εκ των τριών όρων τής διαθήκης έχει ήδη καταπατηθεί. Επομένως, πρέπει να εγκαταλείψετε το διαμέρισμα σας. Όμως, όπως σας είπε και νωρίτερα η διευθύντριά σας, δεν θα μείνετε άστεγος κι ούτε θα χρειαστεί να ψάξετε για νέο διαμέρισμα· θα είστε φιλοξενούμενος στ' ορφανοτροφείο για πάντα», του εξηγεί ο Γενικός με το ίδιο γλυκό ύφος που υποχρεώνει κάπως τον Λαέρτη να συγκατανεύσει.

«Κι άμα αρνηθώ σ' όλα αυτά;» ρωτάει ο Λαέρτης με περιέργεια ακουμπώντας τώρα την πλάτη στην πόρτα κι έχοντας απομακρυνθεί αρκετά απ' τον Γενικό και την κυρία Παϊσία. «Θέλετε να τυραννίστε στους δρόμους τής πόλης ψάχνοντας διαμέρισμα; Τα νοίκια είναι πλέον πανάκριβα και δεν νομίζω ότι με τον μισθό που παίρνετε θα μπορέσετε να ζήσετε. Μη είστε ξεροκέφαλος κύριε Λαέρτη, σκεφτείτε το συμφέρον σας!»

Ο Λαέρτης τους κοιτάει τώρα αμίλητος και σκέφτεται μήπως μπλοφάρουν, αλλά πάλι θυμάται ότι πράγματι επικρατούσε ακαταστασία όταν έφυγε απ' το διαμέρισμα το πρωί για να έρθει στ' ορφανοτροφείο. Ίσως δεν υπάρχει άλλη λύση απ' το να δεχτεί. Έτσι, μπορεί να του χαριστεί κι η διευθύντρια σχετικά με τις αβάσιμες καταγγελίες τής καθαρίστριας και να ξεχαστεί το θέμα εκεί.

«Όμως κύριε Λαέρτη πρέπει να σας ενημερώσω ότι για να μείνετε εδώ μόνιμα θα πρέπει να τηρήσετε δύο όρους», του λέει η διευθύντρια ξεροβήχοντας και διστάζοντας κάπως στην αρχή αλλά ύστερα παίρνει φόρα και του ανακοινώνει ότι για να μείνει στο ορφανοτροφείο θα πρέπει, πρώτον νάναι σε υπηρεσία όλο το εικοσιτετράωρο που σημαίνει ότι ανά πάσα στιγμή μπορεί να τον καλέσουν για ν' αναλάβει κάποιο καθήκον και δεύτερον να παραμένει στις εγκαταστάσεις τού ιδρύματος χωρίς νάχει το δικαίωμα να ξαναβγεί έξω στον κόσμο!

Ο Λαέρτης στο άκουσμα των δύο αυτών όρων κοιτάζει ενεός πότε τον έναν και πότε την άλλη, κι ύστερα βγάζει ένα διαπεραστικό ήχο, που δεν θυμίζει ανθρώπινη λαλιά, αρθρώνοντας υπό τη μορφή ερώτησης τη λέξη «ΤΙ» και συνεχίζει με μια ανατριχιαστική φωνή που γεμίζει όλο τον χώρο τού γραφείου: «Όχι! Δεν μπορείτε να μου το κάνετε αυτό! Όχι, Όχιι, Όχιιι!»

Ανοίγει τότε την πόρτα και βγαίνει έξω, μ' ορμή, στο σκοτάδι τού κλιμακοστάσιου για να κατέβει τις σκάλες. Αυτό τ' «Όχι» είναι κι η τελευταία λέξη που ξεστομίζει κι αντηχεί σ' όλον τον ανατολικό πύργο, πριν χάσει την ισορροπία του, πάνω στη βιασύνη του να φύγει, και κατρακυλήσει απ' όλες τις σκάλες.